

letnik CVII - leto 2005

11

SLOVENSKI ČEBELAR

ISSN 0350-4407

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

Franc Grajzar: Z letošnjo čebelarско letino nismo bili najbolj zadovoljni

293

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Branko Obranoč: Čebelarjeva opravila v AŽ-panju za mesec november

295

Vladimir Tumpej: Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v mesecu novembru

298

Borut Preinfalk: Veterinarski nasveti za november 2005

299

KONGRESI

Aleš Gregor: Bolezni in vzreja čebel na čebelarском kongresu Apimondia na Irskem

300

Peter Kozmos: Povzetek predavanj, ki so na Apimondii 2005 potekala v okviru stalne komisije za opraševanje in čebelje vrste

302

Andreja Kandolf: Pridelujmo varne čebelje pridelke

304

SVETOVALNA SLUŽBA

Marjan Papet: Obvestila Čebelarске svetovalne službe

305

Marjan Papet: Dokončevanje pašnih redov

305

OBVESTILA

306 - 307

MEDOVITE RASTLINE

Martin Bajc: Medovite rastline: Navadni bršljan (*Hedera helix* L.)

308

Janez Mihelič: Na obrtnem sejmu v Celju nagrajena maketa čebelnjaka

309

BOLEZNI ČEBEL

Janko Prebil: Usposabljanje čebelarjev za boj proti varoi v Polhovem Gradcu

309

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Miran Hočvar: Čebelarско društvo Koper je proslavilo okroglo obletnico

310

Ljubo Struna: Čebelarstvo v borovniški kotlini skozi čas
Franjo Rebernak: Na Destrniku so obeležili lani 100-letnico ustanovitve prve podružnice »Slovenskega čebelarского društva za Spodnjo Štajersko«

311

Franč Šivic: Praznik v Majšperku

312

Janez Mihelič: Poročilo s sedme seje upravnega odbora Čebelarске zveze Slovenije

313

Boštjan Roblek: Odkritje spomenika čebelarju Franu Lakmayerju v preddvoru

314

Franjo Rebernak: Ptujski čebelarji so slavili lani 100-letnico ustanovitve »Slovenskega čebelarского društva za Spodnjo Štajersko«

318

320

V SPOMIN

321

MALI OGLASI

323

Franc Grajzar: We were not too Satisfied with the Beekeeping Harvest this Year

BEEKEEPER'S MONTHLY WORK

Branko Obranoč: Beekeeper's Work in AŽ-Beehives in November

295

Vladimir Tumpej: The Beekeeper's Work in Barred-up Beehives in November

298

Boris Preinfalk: Veterinary's Advice for November 2005

299

CONGRESSES

Aleš Gregor: Diseases and Bee Breeding at the Beekeeping Congress Apimondia in Ireland

300

Peter Kozmos: Lecture Summary from Apimondia 2005 that Took Place in the Frame of the Permanent Committee for Pollination and Bee Species

302

Andreja Kandolf: We Produce Safe Bee Products

304

ADVISORY SERVICE

Marjan Papet: Beekeeping Advisory Service News

305

Marjan Papet: Completion of Pasture Swaths

305

NEWS

HONEY PLANTS

Martin Bajc: Honey Plants: English Ivy (*Hedera helix* L.)

308

Janez Mihelič: Beehouse Model Awarded at the Tradesman Fair in Celje

309

BEE'S DISEASES

Janko Prebil: Beekeepers Training to Fight Against Varroa in Polhov Gradec

309

FROM ASSOCIATION LIFE

Miran Hočvar: Beekeeping Association Koper Celebrates a Round Anniversary 310

310

Ljubo Struna: Beekeeping in the Borovnica Valley Through the time
Franjo Rebernak: Last Year the 100. Anniversary of the First Branch of the "Slovene Beekeeping Association in Lower Styria" at Destrnik was Memorized

311

Franč Šivic: Festive Day in Majšperk

312

Janez Mihelič: Report on the SBA Seventh Managing Committee Meeting

313

Boštjan Roblek: Monument Uncovering for the Beekeeper Fran Lakmayer in Preddvor

314

Franjo Rebernak: Beekeepers in Ptuj Celebrated the 100. Anniversary of the Slovene Beekeeping Association in Lower Styria Foundation

318

320

IN MEMORY OF

321

SMALL ADS

323

Z LETOŠNJO ČEBELARSKO LETINO NISMO BILI NAJBOLJ ZADOVOLJNI

FRANC GRAJZAR, Vir pri Domžalah

Ob koncu čebelarске sezone skušamo ugotoviti, kakšen uspeh smo dosegli v svojem čebelarstvu, ne glede na to, ali se s čebelarstvom ukvarjamo poklicno ali ljubiteljsko. Uspeh je odvisen od nas samih, naše dejavnosti, prizadevnosti in znanja. Seveda nam vse to ne pomaga, če nam narava ni dovolj naklonjena, kot se je to delno zgodilo v tem letu, ko so bila zelo pogosta deževna obdobja.

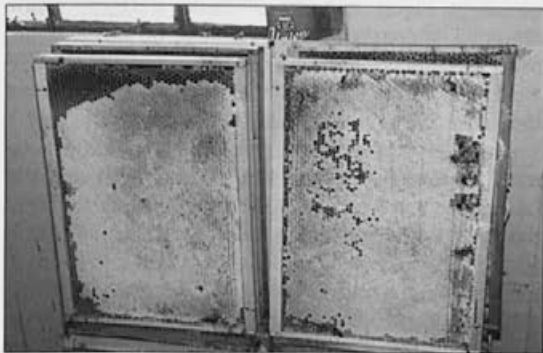
Lansko jesen smo po pričakovanjih vsi pravilno pripravili čebele, pravočasno smo jih nahranili in po večini poskrbeli za uničenje varoe ali vsaj za njeno zmanjšanje na najnižjo mogočo mero. Večjih zimskih padcev čebeljih družin ni bilo, zato smo z velikim upom pričakovali pomlad. Spomladanski razvoj je bil na posameznih območjih različen, odvisno od tega, kdaj so glede na pogosta deževna obdobja tam cvetele rastline, ki pospešujejo razvoj čebeljih družin. Tako je npr. regrat kot zelo pospeševalna rastlina ob ugodnem vremenu ponekod cvetel – zato je bil tam razvoj zelo dober, drugod pa z določenim zamikom, med deževjem, zato tam razvijajoče se čebele družine niso dovolj napredovale. V prvem primeru so čebele nekaj regratovega medu nabrале tudi za čebelarja, v drugem pa tega ni bilo. Med cvetenjem ogrščice so bile pogosto padavine, tako da kljub velikim površinam te cvetoče poljščine čebele tudi na teh poljih niso nabrале medicīne. Podobno je bilo s cvetenjem drugih spomladanskih razvojnih rastlin, odpovedala pa je tudi javorjeva paša.

Vse to je vplivalo na moč družin, ki je bila potrebna za dobro izrabo akacijeve paše. Ta je bila obilna predvsem v Prekmurju in Gorjskih brdih. Kdor je dobro izrabil to pašo, mora biti zadovoljen vsaj s količino letos pridelanega medu. Še posebej se spominjam

izjave starejšega izkušenega čebelarja, ki mi je v začetku mojega čebelarjenja, ko je bilo neko leto podobno letošnjemu, na vprašanje, ali čebele prevažna na akacijevo pašo, odgovoril: "Seveda, saj to je glavna paša, potem pa, če naberejo še kaj ali ne." Od takrat naprej sem vsa leta redno prevažal čebele tudi na to pašo. Ta izjava pa se je letos znova potrdila.

Naši kupci so dobri poznavalci medu, vsaj tisti, ki kupujejo med pri čebelarjih prevoznikih, pri katerih po navadi lahko kupijo sortni med, pa tudi pri čebelarjih, ki čebelarijo na stalnih mestih, a so na njihovem območju večji sestoji posamezne vrste medovitih rastlin, tako da lahko pridelajo določene vrste medu. Povpraševanje je veliko zlasti po kostanjevem, smrekovem in hojevem medu. Zato si čebelarji posebej prizadevamo, da bi pridelali te sorte medu. Kljub temu pa letos nista bili dovolj le prizadevanje in znanje, temveč je bila potrebna tudi sreča.

Za smreko vemo, da med v različnem času glede na nadmorsko višino oz. da se njeno medenje pomika z nižje proti višji legi. Odvisno je tudi od posameznih območij smrekovih sestojev, saj ni nujno, da se medenje pojavi povsod. Čebel ne moremo kar naprej seliti, tudi zaradi premajhnega števila razpoložljivih stojišč. Na pašo moramo čakati tam, kjer smo si pridobili stojišče. Prav pa je, če že prej spremljamo razvoj ušic in kaparjev, saj se potem pravilneje odločimo za prevoz. Tudi zdaj se je ponovilo tisto, kar je bilo značilno že za spomladanske paše. Če je bilo na izbranem mestu vreme nekaj časa ugodno, so čebele prinesle vsaj toliko smrekove mane, da je je bilo za skromno točenje, ponekod pa lahko več. Zanimivo, da so bili čebelarji v Gornjesavski dolini letos zelo zadovoljni s količino pridelka, lani pa tam niso točili smrekovega medu,

Tako so letos čebele napolnile satje le v akacijevi paši.

Na smrekovi paši je bil letos donos pičel.

Foto: F. Grajzar

čepprav je bila paša drugod po Sloveniji razmeroma dobra.

Ker je bila smrekova paša pičila ali se ponekod sploh ni pojavila, smo upali, da bo uspeh boljši na kostanjevi paši, zato smo čebele po popolni ustavitvi medenja smreke hitro prepeljali na prej odobrena pasišča. Kostanj je lepo zacvetel, čebele so veselo prinašale z njega cvetni prah, pa tudi pičle količine medicijne. Ko je tehtnica že pokazala sprejemljiv donos, pa je kostanjeva drevesa spral dež, ki se je v presledkih ponavljal ves čas cvetenja. Tako je bila bera s te paše po večini zelo slaba. Nekoliko bolje je bilo na nekaterih območjih v Posavju, Beli krajini in v Halozah. Sam sem imel čebele na Škofjeloškem, kjer kostanj cveti nekoliko pozneje. Tudi tam je dež nenehno spiral kostanjevo cvetje, če pa ni deževalo, so čebele prinašale le cvetni prah. Nekateri stalni kupci, ki so sicer ljubitelji kostanjevega medu, so me že spraševali, ali ga lahko pričakujejo tudi letos, sam pa sem jim pojasnjeval, da ni nikakršnega upanja. Ko pa sem znova obiskal svoje čebele na pasišču, sem v prepričanju, da je cvetenje končano, presenečen pomaknil tehtnico za nekaj kilogramov navzgor. Delno se je to ponovilo tudi naslednjič. Čeprav količina natočenega medu ni bila velika, sem bil vesel, da sem poleg cvetličnega, akacijevga in smrekovega medu pridelal tudi nekaj kostanjevega.

Potem smo čakali na novo spodbudno sporočilo Opazovalno-napovedovalne službe pri ČŽS o začetku medenja hoje. O tem smo spraševali tudi poverjenike pasišč. Čebel nisem odpeljal s stojšča kostanjeve paše, saj sem želel najprej zvedeti, kam naj jih sploh odpeljem. Ker na tem stojšču ni bilo nikakršnega donosa več, sem čebelam redno dovažal tolikšno količino hrane, da je panj na tehtnici ves čas kazal približno enako težo. Deževno vreme je še naprej preprečevalo možnost začetka medenja. Na koncu je celo vodja opazovalne službe sporočil, da ni upanja za gozdno pašo in da naj čebele raje začnemo pripravljati na zimo. Potem sem jih pač prepeljal na njihovo zimsko stojšče.

Tudi pozneje nikjer ni bilo niti nektarne paše s travniških cvetic. Kljub temu pa so ob krmljenju prinašale toliko cvetnega prahu, da so obilno zalegale, to pa je bila dobra priprava na zimo. Poraba je bila velika, tako da je bilo treba za nakup sladkorja kar globoko seči v denarnico.

Iz seznama prejemnikov medalj na ocenjevanju medu v Semiču je razbrati, da so posamezniki pridelali tudi lipov in hojev med, vendar je že po številu prejemnikov medalj videti, da je bilo tega zelo malo, v večjih količinah se je pojavljal le akacijev med.

V začetku tega članka sem navedel željo po ugotovitvi doseženega uspeha v tem čebelarškem letu. Eden od pomembnih kazalcev uspešnosti je tudi razlika med vrednostjo pridelka in stroški. Čeprav je večina

čebelarjev ljubiteljskih, je kljub temu dobro, da posameznik ugotovi, ali je vsaj poplačal stroške oz. ali ima celo kakšen dobiček. Tega bo verjetno letos dosegel le redkokdo. Pridelek je bil pičel, stroški pa nič manjši ali celo višji kot druga leta. Tudi čebelarji na stalnem mestu niso brez stroškov, saj morajo prav tako kupiti sladkor in zdravila, stanejo pa tudi vzdrževanje in obnova opreme, embalaža in drugo. Čebelarji prevozniki morajo poleg tega urediti registracijo in zavarovanje prevoznega čebelnjaka, plačati morajo delo voznika, stroške pasišč in zdravstvenih dovoljenj, stanejo pa tudi prevozi do čebel z osebnim avtomobilom in še kaj. Ti stroški so bili letos bolj ali manj poplačani pri prevoznih enotah z večjim številom panjev, pri tistih z manjšim pa gotovo ne. Vrednosti porabljenega časa za delo pri čebelah pa tako ne računamo v stroške, saj smo ljubiteljski čebelarji. Poklicni čebelarji z večjim številom panjev imajo zahtevnejši obračun.

Glede na letošnjo slabo letino bi morala biti cena medu višja, vendar na to ni vplivala niti znatno višja cena sladkorja. Resda velja načelo ponudba – povpraševanje, a na ponudbo vpliva tudi uvoz tujega medu. V zahodnoevropskih državah oz. v državah Evropske unije je domači med posebej zavarovan, zato je njegova cena znatno višja od uvoženega, med slovenskega izvora pa v trgovinah ni niti ustrezno označen. Čeprav pristojne državne institucije v zadnjem času več vlagajo v čebelarstvo, nam na tem področju Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ne pomaga. Ne prizna nam zaščitne znamke geografskega porekla za slovenski med, nasprotno pa je privilegirani trgovski organizaciji uspelo pridobiti zaščitno znamko za višjo kakovost. Zaradi tega ima ta med v trgovinah višjo ceno, vendar čebelarji od tega nimamo nič.

V oddaji Kmetijski nasveti na prvem programu Radia Slovenija 30. septembra sem izvedel, da je država izdala zaščitno znamko z geografskim poreklom za kraški med, vendar ta velja le za 96 čebelarjev Čebelarškega društva Sežana, ne pa tudi za druge čebelarje na Krasu. V oddaji so povedali, da so ga zavarovali pred vplivi mešanega medu iz tujine in medu iz drugih delov Slovenije. V čem se ta med razlikuje od medu s preostalega območja Krasa, če že izvajamo druge dele Slovenije? Vemo tudi, da so slovenski medovi med boljšimi v Evropi in da so vsi zelo kakovostni.

Od 354 vzorcev medu, ki so bili predstavljeni na mednarodnem ocenjevanju medu v Semiču, nisem našel niti enega vzorca čebelarjev iz sežanskega društva. Zelo rad bi izvedel, na podlagi kakšnih analiz, po katerih parametrih in v kateri pooblaščenici instituciji oz. laboratoriju je bilo ugotovljeno, da je akacijev med iz Sežane drugačen oz. po čem se razlikuje od akacijevga medu iz Goriške, Brkinov ali iz Prekmurja. Enako velja za kočevski med. Tudi pri tem ni znano, koliko se npr.

kočevski hojev med razlikuje od hojevega medu z Logaške planote ali Javornikov. Če parametri, ki določajo razlike med medovi, niso znani ali ne omogočajo razlikovanja med njimi, je nemogoča tudi kontrola ustreznosti medu, zaščitene po geografskem izvoru. To pa seveda omogoča različne nedokazljive povere, o tem pa bi moralo razmisliti pristojno ministrstvo, ki je za kraški in kočevski med izdalo dovoljenja za zaščito geografskega porekla. Sam menim, da med medovi na tako majhnih območjih (Kras, Goriška brda, Brkini in na drugi strani Kočevsko, Logaška planota, Idrijsko, Javorniki itd.) ni dokazljivih razlik.

Država je izdala odločbo o zaščiti medu dveh območij, na katerih čebelarji manj kot 200 čebelarjev oz. približno 3 % vseh čebelarjev v Sloveniji. Ali je med prestalih več kot 6000 slovenskih čebelarjev manj vreden in si ne zasluži geografskega porekla? Trgovskim organizacijam v finančnem smislu ne škoduje veliko, če je med, ki naj bi imel posebno zaščitno znamko in s tem višjo ceno, izvzet iz njihovega odkupa, saj gre za med le 3 % slovenskih čebelarjev. Če med geografsko ni zaščiten, ga ima za odkup po nizki ceni več na razpolago trgovska organizacija. Za tega, ki je sicer domačega

izvora, pridobi, kot omenjeno, pri državi zaščitno znamko za višjo kakovost, z višjo ceno pa sama pobere dobiček ter hkrati poskrbi za uvoz poceni medu neznanega izvora. Tako čebelarji delamo komaj za stroške pri čebelah.

ČZS je v imenu vseh slovenskih čebelarjev prva pripravila in že pred tremi leti na MKGP oddala vlogo za vso potrebno dokumentacijo za pridobitev zaščitne znamke za slovenski med z geografskim poreklom, vendar ustrezne odločbe še vedno ni prejela.

Predsednik komisije za čebelje pridelke pri ČZS si je zelo prizadeval za pridobitev te znamke. Bil je trdno prepričan, da bo odločba slej ko prej izdana, žal pa je zdaj izgubil vsako upanje.

K sreči ima ČZS vsaj Kolektivno blagovno znamko za slovenski med, a kaj, ko nima niti tolarja za reklamo za ta namen. Zato jo poznajo le redkokateri porabniki, zaradi česar se njena uporaba že zmanjšuje.

Kot kaže, se bomo morali prilagoditi trgu in kakovostni slovenski med prodajati po ceni, ki jo bomo morali približati cenam medu neznanega izvora v obstoječih in v napovedanih na novo odprtih tujih diskontnih trgovinah.

Čebelarjeva mesečna opravila

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v novembru

Branko Obranič, Šalka vas

Življenje v panju se je umirilo, čebele se komaj še kdaj prikažejo iz svojega domovanja. Stisnile so se v gručo okoli matice. Kako kapljo medicne ali kak košek cvetnega prahu dobijo le še ob morju. Če je dan topel, se še spreletijo in tako pripravijo na najhladnejše mesece v letu. V tem času se hitro vračajo s čistilnega izleta, kot da bi vedele, da morajo svoje moči varovati za dolge zimske dni in spomladansko delo, ko bo matica zalegla prva jajčeca in ko se bo v panju začelo novo življenje.

Ob lepem vremenu, ki ga čebele izkoristijo za izlet, lahko le še skozi zadnje okence pogledamo v panj. Če na bradi panja opazimo nenavadno beganje čebel, je kakšna družina lahko brezmatična in taka skoraj gotovo ne bo dočkala pomladi. Takšno družino na hitro pridružimo eni izmed močnih družin. Na matično

rešetko položimo natrgan časopisni papir, potem pa brezmatično družino preselimo v medišče. Taka družina se po navadi čez noč združi z družino, v katero smo jo preselili. Prav te, združene družine so potem po navadi spomladi najmočnejše. Prazen panj zapremo in ga ob prvi priložnosti očistimo, tako da je pripravljen za novo družino, ki jo bomo oblikovali spomladi.

Lahko se zgodi, da matico izgubi zelo močna družina. Taki družini vzamemo pet satov hrane in jo pomaknemo na eno stran panja, v prazen prostor pa dodamo rezervno družino. To opravimo hitro, seveda ob ugodnem vremenu. Zunaj naj bo vsaj 14–15 °C.

Nekateri čebelarji že v tem mesecu zapazujejo panje. Sam to storim proti koncu decembra, po navadi pred božičem.

Tisti, ki boste panje pazili že zdaj in ki čebele prezimujete v medišču, ne pozabite med prednjo steno panja in matično rešetko vstaviti zagozdo, sicer se

lahko zgodi, da matično rešetko po nesreči potisnete do prednje stene, tako da čebele ob izletnih dneh ne morejo izletavati iz panja. Prezimovanje v mediščih je priporočljivo zlasti za čebelarje z manjšim številom panjev v čebelnjaku, ki stoji na prostem v naravi, kjer je pozimi več vlage. Nekaj več dela je le spomladi, ko je treba sate iz medišča premestiti v plodišče.

— Tistim, ki pred zimo ne praznite medišč in imate sate shranjene kar v njem, panje pa pazite s penasto gumo, priporočam, da pustijo zadnja vratca panjev odprta vso zimo in pomlad. Tako se bo panj bolje zračil, krajni sati ne bodo plesnivi, močne družine z zadostno zalogo hrane in brez varoj pa bodo odlično prezimile.

Čebelnjak, orodje in okolico čebelnjaka smo do zdaj že očistili. Okoli čebelnjaka smo obrezali morebitne veje, ki se naslanjajo na streho čebelnjaka, da ne bi pozimi, ko bo na njih sneg, udarjale ob streho čebelnjaka in s tem vznemirjale čebelje družine. Okoli čebelnjaka smo nastavili vabe za miši in rove, te pa moramo redno pregledovati in jih tudi prazniti, če se vanje ujame kakšen glodavec. V notranjosti Slovenije je november lahko že pravi zimski mesec, ob obali pa čebele še lahko prinesejo kak košek cvetnega prahu in kapljico medicene. V celinskem delu Slovenije, zlasti pa na Kočevskem, so se čebele že stisnile v zimsko gručo.

Iz medišč sem že prejšnji mesec pobral mediščne sate in jih pripravil za novembrsko (zimsko) zatiranje varoe z oksalno kislino. Kako to izvedem, sem opisal v prejšnji številki Slovenskega čebelarja. O delu z oksalno kislino le to, da izparevanje s sublimatorjem opravim, ko je temperatura vsaj 3–4 °C. Na podnoco postavim lovilce varoe, da pozneje lahko preštejem odpadle zajedalce.

Po končanem zatiranju varoe z oksalno kislino lahko panje zapažimo, če vremenoslovci napovedujejo, da bo pritisnil pravi zimski mrz.

Ker smo oktobra zaradi morebitnih ropov zožili žrela panjev, jih zdaj povsem odpremo. Ne bojmo se, da bi čebele zeblo. Čebele zdaj potrebujejo svež zrak.

Najslabše bo prezimila tista družina, pri kateri bo v panju zatohel in vlažen zrak ali prepil.

Skratka, za uspešno prezimitev čebeljih družin so nujni: zadostna količina primerne hrane, pravilno zračenje, zavetno, sončno in suho prezimovališče, odmaknjeno od cest, saj gost promet povzroča tresenje tal, na katerem stoji čebelnjak. Če poskrbimo za vse to in če so družine očiščene varoj, bodo brez težav prebile še tako mrzlo in neugodno zimo, saj je zima čas za njihov počitek.

Vlaga v panju

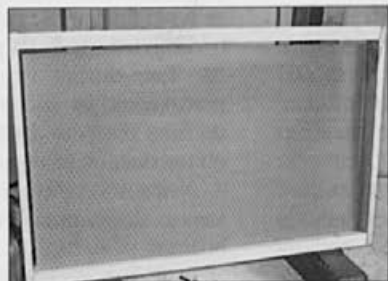
Zdrava in številčno dovolj močna čebelja družina, ki porabi 1 kg medu, izloči med prezimovanjem tri četrta litra vode, ki se izloča v obliki toplega zraka, nasičenega z vodnimi hlapci. Če smo pri paženju zaprli izhod vodnim hlapom, smo s tem naredili veliko napako, saj bo vlaga povzročila v čebelji družini veliko škodo. Zato moramo ob paženju vedeti, kam bo izhlapelo skoraj osem litrov vode, kolikor jo čez zimo izločijo čebele. Velikokrat je namreč poleg varoe tudi vlaga razlog za odmrtnost številnih čebeljih družin. Zato naj bodo čez zimo žrela panjev odprta na stečaj.

Zdaj tudi za čebelarje napoči čas za krajši počitek in oddih. Odpeljimo se v bližnje toplice in se tudi sami naužijmo nekaj brezskrbnih dni. Tako se bomo z novimi močmi lotili noveletnega trženja čebeljih pridelkov, ki smo jih vse leto skrbno zbirali za naše zveste kupce. November, december, januar in februar so meseci, v katerih prodamo največ čebeljih dobrot. Ker smo se udeležili različnih ocenjevanj medu po domovini ali morda celo zunaj meja naše države, lahko zdaj na kozarce nalepimo majhne nalepke, ki bodo kupcem dokazovale kakovost našega medu. Prav lepe so nalepke ČD Semič (za srebrna in zlata odličja), ki že nekaj let organizira mednarodno ocenjevanje medu. Čebelarji se moramo zavedati, da so porabniki iz leta v leto bolj ozavešeni in da znajo zelo dobro ločiti odlično od dobrega ali manj dobrega.

Sam konec leta navadno potegnem črto pod minu-

Cvetni prah zlate rozge je med najbolj iskanim cvetnim prahom na tržišču.

Najboljše satnice dobimo iz voščenih pokrovcov.

Jeseni, ko čebele ne izletavajo lahko pobarvamo panje in čebelnjak.

lo sezono in si na podlagi izračunov zastavim cilje za prihodnjo. V zadnjih petih letih, odkar načrtnje izvajam zastavljene cilje, sem zadovoljen predvsem z nenehnim povečevanjem količine prodanih čebeljih pridelkov. Poraba oziroma prodaja se v našem čebelarstvu vsako leto poveča za približno 15 %. Za to je brez dvoma potrebna tako velika volja kot želja po vedno novih izdelkih iz čebeljih pridelkov. Tako smo predlani v našem čebelarstvu kupcem ponudili med s sokom rdeče pese, lani v kozarcih zgrajeno satje s sokom rdeče pese, to poletje pa med s sokom rdečega ribeza.

Čebelarji dobro vedo, kako zelo nevarna so najrazličnejša fitofarmacevtska sredstva. Tako lani kot letos smo opazili večjo umrljivost čebel. Zato bi morali sadjarji in čebelarji sesti za skupno mizo in se dogovoriti o uporabi teh sredstev, poleg tega pa bi morali sadjarji dosledno upoštevati navodila o njihovi uporabi. Sadovnjake bi morali škropiti pozno zvečer ali ponoči, ko so čebele v panju, poleg tega pa bi morali o delu s škropivi obvestiti okoliske čebelarje.

Ker je narava vse bolj onesnažena, čebele pa umirajo predvsem na območjih z intenzivnim kmetovanjem, le malokdo razmišlja o širjenju čebelarstva. Pred nekaj dnevi sem izvedel, da je več čebelarjev na Primorskem in okolici Ljubljane našlo prazne panje. Čebele so dobesedno izginile. To seveda ni dobro, saj imamo v Sloveniji dovolj neizrabljenih pašnih virov, na katerih bi lahko povečali pridelek medu. Nenehno se povečuje tudi poraba čebeljih pridelkov, zato za prodajo ni bojazni, še posebej ne po vstopu Slovenije v Evropsko unijo, saj je naš med znan kot eden boljših. Tak bo tudi ostal, če bosta naša cilja še naprej ostala kakovost in čistost medu (torej med brez ostankov različnih kemičnih sredstev).

Čebelarški rek:

Če dobre uspehe z desetimi panji dosežeš, ne misli, da se s stotimi prav tako dobro odrežeš.

Kuhanje voščin

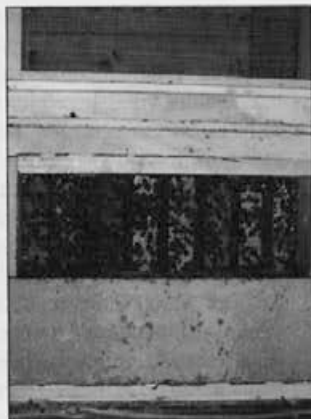
Verjetno v čebelarstvu ni bolj neprijetnega opravila, kot je kuha voščin. Tudi čebelarjev, ki bi res znali brezhibno kuhati voščine ter tako iz starih satov pridobiti kar največ voska, ni veliko. Za to opravilo moramo imeti predvsem dobro stiskalnico. Priporočam, da čebelarji, ki imajo manj kot 20 panjev, ne kupujejo drage opreme, temveč naj staro satje raje stopijo v sončnem topilniku, saj je to najcenejši način pridobivanja voska. Sicer pa lahko satje tudi izrežejo iz satnikov in ga prodajo ali zamenjajo pri registriranem izdelovalcu satnic oziroma čebelarske opreme.

Nasveti za november

- Če je novembra ugodno vreme in ne zmrzuje, lahko pobarvamo panje ali čebelnjak.
- V domači delavnici popravimo stare panje, zbijmo satnike, v njih napnimo žico, ki naj bo zaradi uporabe kislin iz nerjavečega materiala. V dolgih zimskih večerih bomo imeli veliko časa za izobraževanje, saj je znanje tudi v čebelarstvu temelj napredka. Sposodimo si ali kupimo primerno čebelarsko literaturo in jo predelajmo. S tem bomo obnovili teoretično znanje in v praktično delo iz prejšnje sezone vtkali nova spoznanja o vedno nepredvidljivem življenju čebel.
- Mlajši čebelarji naj se, če je le mogoče, vpišejo v izobraževalne programe za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) čebelar/čebelarka, ki jih organizira bodisi ČZ Slovenije bodisi regijske zveze. Na ta način si bodo pridobili veliko novega znanja, potrebnega za uspešno čebelarjenje.
- Poskrbimo, da bo med shranjen v suhem, hladnem in temnem prostoru ter v tesno zaprti posodi. Znano je, da se med rad veže z vlago, zato se tudi kviri.
- Sveži cvetni prah hranimo v zamrzovalni skrinji. Če smo ga posušili, ga hranimo v hladnem in suhem prostoru. Posoda naj bo dobro zaprta. Lahko ga vmešamo tudi v med, saj tako ostane užiten in se ne kviri.

Termosublimator v AŽ-panju pripravljen za aplikacijo z oksalno kislino.

Včasih se konec novembra razpusti zimski gruča. Fotografija je bila posneta novembra lani.

Zapažen panj po zimskem zatiranju z oksalno kislino

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v mesecu novembru

VLADIMIR TUMPEJ, univ. dipl. inž. kmet. – PTUJ

November je za čebele navadno prvi mesec mirovanja in počitka, čeprav jih mora čebelar zaradi zatiranja varoe v tem času, ko v panjih ni zalege, za kratek čas zmotiti. Vsak dober čebelar nameni v tem in v prihodnjih mesecih največ časa prodaji medu in drugih čebeljih pridelkov. To je tudi mesec, ko v mizarški delavnici popravljamo panje, jih razkužujemo, žičimo satnike in podobno ter se s tem počasi pripravljamo na novo čebelarsko sezono.

Ta mesec pa nas čaka, kot sem že omenil, še zelo pomembno opravilo, to je zadnje zatiranje varoe z oksalno kislino. Med tem postopkom v panju ne sme biti več pokrite zalege. Matica navadno preneha zalegati takoj, ko nastopi prvi zimski mraz, potem pa približno tri tedne v panjih ni zalege. To je čas za zatiranje varoe z oksalno kislino, saj ta sicer ne uniči varoj, ki so pod pokrovci pokrite zalege. Nekatere matice, še zlasti mlade, zelo pozno prenehajo zalegati. Pri takih družinah se varoa zelo intenzivno razvija še pozno jeseni. Idealno bi bilo, če bi tako zalego lahko uničili z vilicami za odpiranje medu. To pa je zelo tvegano, saj ob hladnem vremenu ne smemo razdirati čebelje gruč, ker lahko uničimo matico.

Najpreprostejši način zatiranja varoe z oksalno kislino je pokapanje z raztopino oksalne kisline s plastično brizgalko. Za pripravo raztopine lahko uporabimo navadno vodo iz vodovoda. V plastenko od mineralne vode nalijemo tri četrta litra vode, v njej raztopimo 35 g oksalne kisline (stehtamo v lekarni), 200 g sladkorja in dolijemo toliko vode, da bo skupna količina 1 liter. Tako pripravljeno raztopino pokapamo med zasedene ulice po čebelah; na družino je uporabimo 30–50 ml. 30 ml uporabimo, če družina pri temperaturi približno 0 °C zaseda 4–5 ulic, 50 ml pa, če družina zaseda 6–7 ulic. Vsako ulico pokapamo s 3–6 ml raztopine. Učinkovitost pri enkratnem zatiranju je povprečno 95-odstotna, če je družina brez zalege. Družine pokapamo le enkrat, saj večkratno zatiranje škoduje čebelam – številne čebele namreč izletavajo in odmrejo zunaj panja. Po zatiranju še 4–5 tednov v presledkih od enega do dva tedna preverjamo odpadanje varoj.

Najpozneje v začetku tega meseca moramo panje zavarovati pred vdorom miši in rovk. Ker so žužkojede, so še posebej nevarne rovk. V panju povzročajo nemir, hranijo se s čebelami in lahko uničijo 10–20 %

čebel v zimski gruč, lahko pa tudi cele družine. Najbolje je, da na žrelo pritrdimo gosto mrežo z odprtini 7 x 7 mm. Rovke so precej manjše od miši, zato mora biti mreža dovolj gosta. Obstajajo pa tudi pločevinaste zapore za miši in rovk.

Zdaj je čas za odbiro satja. Izločimo staro, črno satje, ker je v njem leglo nose in drugih bolezni. Prav tako izločimo vse mlade sate, na katerih so pomešane čebelje in trotove celice, ker se v takem satovju izvali 80 % varoj. Samice varoj najraje zalegajo v trotovske celice, ki so razporejene med čebeljimi celicami. Med satjem se bo našel tudi kak star, črn sat, ki ni primeren za kuho voska. Take sate lahko uporabimo kot gorivo v kadihnikih, saj že nekaj kosov zagotovi dim za nekaj ur dela. Če nimamo lastne opreme za kuhanje voska, ga oddajmo v predelavo predelovalcem, kajti zdaj se že začne sezona predelave voščin. Predelovalci morajo imeti take naprave za sterilizacijo voska (120 °C), da uničijo spore hude gnilobe čebelje zalege.

Ta mesec družin še ni treba toplo odevati, saj se ob nastopu mraza čebele stisnejo v gruč, in kolikor bolj je hladno, toliko bolj so stisnjene. Normalno močna družina zdaj zaseda 4–6 ulic in še te samo v prednjih dveh tretjinah. Temperatura zunaj zimske gruč je enaka kot temperatura zunaj panja, vendar za čebele to ni nevarno, če so dovolj močne in imajo dovolj kakovostne hrane. V zimski gruč, ki še nima zalege, je temperatura 20 °C. Šele ko se v gruč pojavi zalega, se temperatura zviša na 35 °C, in to samo tam, kjer je zalega. V drugih delih zimske gruč je temperatura občutno nižja. Medenih satov, ki niso zasedeni s čebelami, ne smemo odvzeti in praznega prostora zapolniti z izolacijskim materialom, ker bi matice zaradi povišane temperature v panju začele prezgodaj zalegati, tako da bi bila občutno večja tudi poraba hrane. Bolne čebele tudi pozimi zapuščajo gruč in izletavajo iz panja, tam pa odmrejo. Če je temperatura nekaj več kot 0 °C, tega ne opazimo, ker odmrejo zunaj panja. Če pa je temperatura manj kot 0 °C, odmrla čebele padajo na podnico. Ob normalnih razmerah v srednje močnih družinah čez zimo odmre do 3000 čebel, če jih je več, pa lahko posumimo, da so čebele zbolele za nose, da jih je napadla varoa oz. pršica itd. Če je na podnici panja nenormalno veliko število mrtvih, se posvetujemo z območnim veterinarjem specialistom in pošljimo vzorec mrtvih čebel v preiskavo v laboratorij, saj bodo le tam lahko ugotovili pravi vzrok obolevnosti.

Ker so opravila pri čebelah bolj ali manj končana, lahko preizkusimo srečo tudi s pripravo medenega vina. Naj vam opišem star recept za izdelavo te pijače.

MEDICA (MEDENO VINO) PO RECEPTU IZ LETA 1897

V kotel nalijemo 12 l vode in na notranji strani označimo, do kod sega. Potem dolijemo še 4 l vode in 3,5 kg medu (najbolje akacijevega). Mešanica naj vre in se peni pol ure, potem pa ji dodamo pest dobrega hmelja ali dve vejici rožmarina. Vre naj toliko časa, da povpre do oznake za 12 l, ki smo jo označili na steni

kotla. Tako zgoščeni zvarek zlijemo v manjšo leseno kad, pustimo kratek čas, da se ohladi, potem pa primešamo 4 velike žlice pivskega kvasa. Kad pokrijemo s krpo in jo zavežemo. Stoji naj 48 ur, potem pa tekočino odcedimo v sodček ali stekleni balon. V laneno vrečko zavežemo 4 kolobarčke limone brez koščic, 30 g tolčenega cimeta, 15 g kardamoma in tri nageljnovke žbice. Vrečko zavežemo in jo obesimo v zvarek. Sodček ali stekleni balon zamašimo z vrelo veho in ga za 6 do 8 tednov postavimo v klet, potem pa medeno vino pretočimo v steklenice.

Želim vam obilo užitkov ob pitju medicine in branju Slovenskega čebelarja v dolgih zimskih večerih.

Veterinarski nasveti za november 2005

Borut Preinfalk, dr. vet. med., Veterinarska fakulteta Ljubljana, Nacionalni veterinarski inštitut

Glede na to, da je to leto za čebele dokaj neugodno, bodo čebelje družine verjetno že ta mesec popolnoma prenehale gojiti zalego. Kljub temu bomo stanje preverili vsaj v nekaterih družinah. Če ne bomo našli zalege ali bo te le za vzorec, se bomo čim prej pripravili na zimsko zatiranje varoe. Za zimsko zatiranje imamo na razpolago oksalno ali mlečno kislino oziroma sredstvo perizin. Oksalno kislino je mogoče uporabljati kot vodno raztopino z dodatkom sladkorja in jo bomo pokapali po čebelah. Do zdaj so bili najboljši rezultati doseženi z vodno raztopino oksalne kisline v sestavi: 65 g oksalne kisline-dihidrata in 500 g sladkorja v 1000 ml vode (2,9 % oksalne kisline in 32,9 % sladkorja v vodi). Ker je predvidena učinkovitost v družinah brez pokrite zalege več kot 95 %, zadostuje enkratno dajanje. Družina, ki zaseda 10 satov, dobi 50 ml raztopine; šibkejša družina, pa sorazmerno manjšo količino. Oksalno kislino – (dihidrat) je mogoče v čebeljo družino vnašati tudi v obliki hlapov – metoda sublimacije.

Lahko pa uporabimo tudi metodo sublimacije. Druga možnost je uporaba 15-odstotne mlečne kisline. To kislino pršimo z ročno pršilko. Postopek moramo ponoviti 3–4-krat, ker je kislina dokaj blaga. Perizin uporabimo po priloženem navodilu proizvajalca. Pri uporabi vseh tekočih pripravkov moramo upoštevati, da mora biti zunanja temperatura okrog + 5 °C, raztopina pripravka pa mora biti segreta na + 35 °C. Pri delu s kisljinami in perizinom moramo nositi zaščitno opremo. Pred začetkom postopka na podnice panjev namestimo lovilne mreže ali pomaščen papir, na katerega se prilepijo odpadle varoe.

V tem letu je poleg varoe precejšen problem tudi poapnela zalega. Povzroča jo glivica *Ascosphaera apis*.

Ob neugodnih razmerah za razmnoževanje le-ta tvori trose, ki so zelo odporni in v medu preživijo tudi 15 let. Spore so v naravi zelo razširjene, prav tako pa tudi v okuženih panjih. Najpogostejše so troši v čebeljo družino vneseni s cvetnim prahom, ki je kontaminiran s troši poapnele zalege. Prav tako se bolezen hitro širi znotraj čebelnjaka s prenašanjem satja iz bolnih v zdrave družine. K širjenju bolezni izdatno pripomorejo tudi čebelarji sami, če pri čiščenju podnice pometene mumijske pustijo kar pred čebelnjakom. Do pojava varoe bolezen ni bila pomembna, ker se je pojavljala le redkokdaj in še to v blagi obliki, ob prvi močnejši paši pa je prešla sama od sebe. Po pojavu varoe pa se je tudi poapnela zalega začela pojavljati veliko pogostejše in v dosti hujši obliki. Čebele, ki se razvijajo iz okuženih bub, imajo zelo prizadete letalne mišice, to pa jim onemogoča letenje. Najpogostejši je pojav belo-črnih mumij, ki jih čebele nosijo iz satja na brado panja. Družina lahko zelo oslabi, pozneje pa propade zaradi kakšne druge bolezni ali zaradi lakote, ker nima dovolj pašnih čebel. Pokrita zalega v taki družini je navadno presledkasta s spremenjenimi celičnimi pokrovi in odprtnicami, ki na prvi pogled spominjajo na hudo gnilobo. Če tako celico odpremo z zobortrebecem, najdemo v njej odmrlo bubo v obliki bele gmote oz. mumijske, posute s črnimi pikami. Vzroki, ki so pogoj za razvoj bolezni, predhodno povzročajo tako imenovano, stresno stanje v čebelji družini. Najpogostejši vzroki so: prenizka temperatura v gnezdu in s tem podhlajena zalega, lahko tudi občutno zvišana temperatura zaradi dolgotrajnega sončnega obsevanja, čezmerna uporaba kemičnih sredstev za zatiranje varoe, uporaba antibiotikov, pomanjkanje pelodne paše in s tem beljakovin, staro satje z velikim številom spor ter prepogosto pregledovanje in vznemirjanje družin. Bolezen se veliko

pogostejše pojavlja pri čebeljih družinah s slabo izraženim čistilnim nagonom. Glede na vse našete dejavnike, ki vplivajo na pojavljanje bolezni, lahko rečemo, da je poapnela bolezen izrazito pogojna bolezen. To pomeni, da so za razvoj bolezni poleg spor A. apis v čebelji družini potrebni še prej našeti neugodni notranji in zunanji pogoji. Glede na vse to lahko sklenemo, da je treba v boju proti poapneli zalegi odpravljati predvsem negativne vplive teh dejavnikov. Veliko lahko naredimo tudi, če za razmnoževanje odberemo tiste čebelje družine, ki kažejo izrazit čistilni nagon. Vse snovi, ki jih uporabljamo za zdravljenje poapnele zalege, so le pomožna sredstva, s katerimi nikakor ne moremo odpraviti bolezni, če hkrati ne odpravljamo tudi vseh stresnih dejavnikov, ki delujejo na čebeljo družino. Le-ti so seveda pri vsakem primeru pojava bolezni drugačni, čebelar pa jih mora ugotoviti sam in temu primerno ukrepati. Za zdravljenje poapnele zalege najpogostejše uporabljamo snovi, ki zakisajo notranjost panja, saj je dokazano, da spore v kislem mediju ne preživijo. Primera je uporaba jabolčne,

očetne, mravljinčne, citronske, propionske, ali askorbinske kisline (vitamin C). Te snovi dodajamo v krmo za čebele ali pa jih uporabljamo za razkuževanje rezervnega satja. Nobena od teh snovi, pa tudi tiste, ki jih je v zadnjem času mogoče dobiti na trgu kot sredstva proti poapneli zalegi, nimajo omembe vrednega učinka, če ne odpravimo vzrokov za stresno stanje čebelje družine. Če analiziramo to leto, lahko ugotovimo, da je na pojav stresa pri čebeljih družinah občutno vplivalo kar nekaj navedenih dejavnikov, npr. hladna pomlad in posledično prehitro odmiranje zimskih čebel, zaradi česar je bila temperatura v gnezdu prenizka, slaba spomladanska pelodna paša, slabe poznejše paše, k temu pa sta pripomogli še premajhna zimska zaloga hrane pri posameznih čebelarjih in pretirana uporaba kemičnih sredstev proti varoju itd. Iz vsega povedanega torej lahko sklenemo, da tudi glede poapnele zalege velja rek sosedov onkraj naše južne meje: "Bolje sprečiti nego lečiti." Zato moramo celo leto skrbeti, da imamo močne družine s primerno zalogo hrane in čim manjšim številom varoj.

Kongresi

Bolezni in vzreja čebel na čebelarškem kongresu Apimondie na Irskem

Dr. Aleš Gregorc, Kmetijski inštitut Slovenije

Uvod

Program znanstvenega dela letošnjega kongresa Apimondie, ki je potekal vzporedno s prireditvami za čebelarje, podjetnike, poslovneže, trgovce in druge, je obsegal zanimive vsebine. Ni naključje, da se kongresa udeležijo najvidnejši raziskovalci z vseh celin, ki prav tako kot drugi udeleženci kongresa z velikim zanimanjem spremljajo dogajanje na tem največjem srečanju čebelarjev z vsega sveta. To je priložnost za srečevanja z različnimi ljudi, za izmenjavo raziskovalnih izkušenj, izzivov in problemov, seveda pa tudi za iskanje možnosti in pomoči za izvedbo načrtovanih projektov.

Delo kongresa je potekalo v okviru komisij, ki sestavljajo svetovno čebelarstvo zvezo. Zelo dobro so bile pripravljene in obiskane razprave v okviru komisije za bolezni čebel, manj pa v okviru komisije za biologijo ter komisije za tehnologijo in ekonomijo. Kljub zanimanju raziskovalcev za razvoj tehnologij in spoznavan-

je bioloških osnov čebelarjenja, je dandanes pozornost usmerjena predvsem v ohranjanje čebel v naravi in v vprašanja, kako zagotoviti visoko kakovost in varnost čebeljih pridelkov.

Strokovne vsebine

Poglaviti pogoj za ohranjanje čebeljega fonda je poleg zagotavljanja kakovostnega vzrejnega materiala predvsem skrb za zdravje čebel. Zato je bilo v okviru kongresa v Dublinu tudi predlagano preimenovanje komisije za čebelje bolezni v komisijo za zdravje čebel. Tako usmerjena komisija bo razširila svoje interesno področje in obravnavala vse dejavnike, ki so pomembni za zagotavljanje ustreznega zdravstvenega stanja čebel.

Delo sekcije za bolezni čebel je potekalo v plenarnih zasedanjih in v obliki simpozijev. Na plenarnem zasedanju so bile predstavljene teme o urejanju

prometa s čebelami in čebeljimi pridelki. Ker sta promet in trgovanje na čebelarskem področju zelo dejavna, se zlasti v državah uvoznicah in izvoznicah veliko ukvarjajo z urejanjem prometa. Na kongresu je bila predstavljena ureditev v Evropski uniji in nekaterih drugih trgih, ki so pomembni za čebelarstvo, kot so ZDA, Avstralija in Nova Zelandija. Na jugu Nove Zelandije in v Avstraliji varoe še ni, zato so uvedli omejitve v prometu s čebelami in čebeljimi pridelki. Pripravljene pa imajo tudi ukrepe, če bi se pojavil zajedavec varoa ali druge nove bolezni. V Evropski uniji pa je ta hip najbolj žgoča problematika uporabe različnih zdravilnih sredstev. Znano je, da so postopki za registracijo zdravilnih sredstev zelo zapleteni in dragi, poleg tega pa je na trgu razmeroma malo sredstev, ki so učinkovita. V svojem referatu je Franco Mutinelli iz Italije predstavil novo direktivo, ki posega tudi na področje čebelarstva. Gre za direktivo, po kateri bo zdravilna sredstva lahko predpisovala zgolj veterinarska služba. Na področju čebelarstva tovrstne direktive tako rekoč niso izvedljive, zato je to nov problem, ki utegne povzročiti celo povečevanje izgub čebelji družin.

V več referatih je bil predstavljen tudi **mali panjski hrošč**, ki povzroča veliko gospodarsko škodo v čebelarsko razvitih delih ZDA in Avstralije. Glede na množično uvažanje čebeljih družin oz. paketnih čebel iz vseh delov sveta v Evropo, domnevajo, da je pojav panjskega hrošča pričakovan. Prav zaradi tega morajo čebelarji še natančneje pregledovati čebelje družine, da bi panjskega hrošča našli čim prej. Predvidevajo, da bi v tem primeru še lahko – ali vsaj začasno – omejili njegovo širjenje. V Evropski uniji panjski hrošč za zdaj uradno še ni bil ugotovljen. Dejavniki so predvsem nemški in ameriški raziskovalci, ki preučujejo razvoj, ugotavljanje, zatiranje in morebitno preventivo pred vnosom in širjenjem tega škodljivca.

V čebelarstvu se spopadamo tudi z različnimi virusi, ki znatno vplivajo na razvoj in gospodarnost čebeljih družin, domnevno pa tudi na druge čebelje bolezni. V zadnjem obdobju se prav v zvezi z virusi pri čebelah pojavljajo vedno nova vprašanja in dileme. Predvsem je zagonetno vprašanje vpliva navzočnosti virusov pri čebelah na pojavljanje specifičnih znamenj bolezni. Pri posameznih čebelah in v družini se pojavljajo spremembe, pri katerih ni mogoče izolirati virusov. V drugih primerih pa so čebelji virusi lahko navzoči v družini in ne povzročajo nikakršnih posebnih znakov bolezni. Čebelji virusi zato tudi v prihodnje ostajajo predmet raziskav različnih znanstvenih področij in ne bodo vključeni v ugotavljanje za administrativne namene, kot je omejitev v prometu.

Čebelji pridelki so kazalec pravilnosti tehnoloških, kurativnih in preventivnih postopkov v čebelarski prak-

si. Standardi kakovosti in varnosti čebeljih pridelkov so visoki, saj so tudi pričakovanja porabnikov zelo visoka. Ti namreč pričakujejo pridelke brez nedovoljenih ostankov zdravilnih sredstev. Ker v Evropski uniji za potrebe v čebelarstvu ni registriranih veliko zdravilnih sredstev, je tudi seznam dopustnih ostankov v čebeljih pridelkih omejen. Ker v Evropski uniji uporaba antibiotikov v čebelarstvu ni dovoljena (torej ta sredstva niso registrirana za uporabo v čebelarstvu), v pridelkih niso dovoljeni nikakršni njihovi ostanki. To je tudi razlog, da so v zadnjem obdobju dosegli velik napredek v razvoju laboratorijskih metod ugotavljanja minimalnih količin ostankov. V analitskem laboratoriju v Bremnu v Nemčiji opravljajo analize vzorcev medu iz vsega sveta. Kot ugotavljajo, se pojavljanje ostankov antibiotikov v medu in drugih čebeljih pridelkih znižuje tako v Evropi kot tudi drugod. Razmere na tem področju so se v zadnjih letih precej izboljšale. To je za vse uporabnike čebeljih pridelkov zelo ugodno sporočilo. Seveda bo tudi v prihodnje pomembna stalna kontrola medu na trgu, tako na domačem kot tudi na mednarodnem.

S pojavljanjem možnih ostankov antibiotikov v medu je povezana tudi čebelarska praksa zatiranja hude gnilobe čebelje zalege v posameznih državah. Zanimiv in predvsem aktualen pogled na razvoj čebeljih bolezni je predstavil Otto Boecking iz Nemčije. Omenil je številne zunanje dejavnike oz. dejavnike okolja, ki vplivajo na posamezne osebkke čebelje družine in na družino v celoti, hkrati pa zelo vplivajo na fiziološko stanje družine in na morebitni razvoj bolezni. Pri tem je zelo pomembna **dobra čebelarska praksa**, vendar jo je treba poznati in izvajati.

Velik problem, ki bo po predvidevanjih le težko rešljiv, je množično odmiranje čebeljih družin. Pojavlja se predvsem v evropskih državah, v zadnjem obdobju pa tudi v Ameriki. Domnevno je ta pojav posledica zelo različnih vplivov, tako delovanja varoj, sekundarne okužbe, pomanjkanja pašnih virov, cvetnega prahu,

Dr. Wolfgang Ritter vodi delo simpozija o boleznih čebel.

neugodnih vremenskih razmer in tudi toksičnih vplivov pesticidov, ki jih uporabljajo v naravi.

V številnih laboratorijih preizkušajo učinkovitost sintetičnih akaricidov na varoe. Različne stopnje **odpornosti** varoj na amitraz, fluvalinat in kumafos znatno otežujejo zatiranje, hkrati pa se povečuje možnost onesnaženosti pridelkov. Brez posledic pa to ni niti za čebeljo družino. V Kanadi jim je s kombinacijo več sredstev, ki vključuje tudi mravljinčno in oksalno kislino ter timol, uspelo zmanjšati število varoj na stopnjo, ki še omogoča preživetje družine. Na področju varoe potekajo številne raziskave, razvojne naloge in čebelarke usmeritve, na podlagi katerih naj bi obvladovali tega škodljivega zajedavca. Pri tem imajo pomembno mesto **programi selekcije** čebeljih družin na večjo toleranco na varoe. Na kongresu sta bila predstavljena tovrstna programa selekcije čebeljih družin v ZDA in Nemčiji. Njihov cilj je vzgojiti čebelje družine, ki bi preživele daljše obdobje, ne da bi v njih zatirali varoe. Do zdaj sicer vidnejših rezultatov še ni, saj so nekateri projekti šele na začetku, poleg tega pa je vanje vključeno majhno število družin.

V različnih državah izvajajo poskuse na področju **vzreje matic** in spremljanja njihovih lastnosti. Zanimive so bile raziskave v Egiptu, kjer so primerjali lastnosti trotoev kranjske, italijanske in egiptovske čebele. Ugotavljali so težo, dolgoživost, letalne sposobnosti in kakovost semena. V vseh lastnostih, razen v hitrosti leta, so najboljše rezultate dobili pri trotoih kranjske čebele.

V referatu z naslovom "Vpliv dajanja oksalne in mravljinčne kisline na ličinke v čebelji družini" sem predstavil rezultate raziskave, ki smo jo nedavno opravili v Ljubljani. Cilj naloge je bil ugotoviti spremembe, ki jih povzročata ti kislini v posameznih tkivih in celicah v razvijajoči se ličinki v satju. Delo samo je bilo tudi že objavljeno v znanstveni literaturi. Glede na množično uporabo različnih snovi v čebelji družini in v

naravi je bila raziskava predstavljena kot model možnega ugotavljanja sprememb oz. posledic pri čebelah.

Sklep

Na kongresu je bilo predstavljenih še veliko zanimivih znanstvenih dognanj in tudi ugotovitev in opažanj izkušenih čebelarjev. Po posameznih predavanjih se je glede na tematiko in čas, ki je bil na voljo, razvila tudi živahna razprava. Odprta vprašanja v čebelarstvu so žgoča, zato jih je treba reševati na različnih ravneh in različnih področjih. Številni dejavniki so med seboj tesno prepleteni, tako da problema pogosto ni mogoče reševati ločeno v laboratoriju ali z upravnimi postopki in odločitvami, prav tako pa tudi ne v trgovskih podjetjih ali v čebelnjaku. Čebelarski kongres zato ostaja mesto združevanja pobud in možnosti iskanja rešitev na vseh čebelarskih področjih in v vseh okoljih. Čebelarji, raziskovalci, strokovnjaki, obrtniki, poslovneži in uradniki z vsega sveta s svojo udeležbo in prispevki, predvsem pa s svojim delom, zagotavljajo, da je na čebelarskih področjih mogoč **razvoj in napredek**.

V štirih dneh programsko natrpanega programa sem se udeležil nekaj simpozijev več komisij in vzpostavil nove možnosti za sodelovanje na raziskovalnem in razvojnem področju. Po končanem kongresu sem na Queen's University v Belfastu na Severnem Irskem obiskal dolgoletnega znanca, raziskovalca čebel dr. Roberta Paxtona. Ta je lani v Ljubljani obiskal tudi Kmetijski inštitut Slovenije. Raziskovalna skupina na področju čebelarstva mora svoje metode dela in rezultate stalno preverjati na širšem prostoru, saj samo to lahko zagotavlja, da stroka ne zapira svojih meja in obzorij.

Za odobritev udeležbe na kongresu v Dublinu se zahvaljujem direktorju Kmetijskega inštituta Slovenije dr. Andreju Simončiču.

Povzetek predavanj, ki so na Apimondii 2005 potekala v okviru stalne komisije za opraševanje in čebelje vrste

Peter Kozmus, univ. dipl. inž. zoot.

Osrednji temi predavanj in pogovorov v tej komisiji sta bili opraševanje rastlin in opraševalci. Pred časom je bilo največ govora o čebeljih vrstah in podvrstah, v zadnjem času, predvsem pa na letošnjem kongresu, je bilo vse več pozornosti namenjene drugim vrstam opraševalcev, zlasti čmrčjem in divjim čebelam. Vsa predavanja so bila predstavljena na plenarnem zasedanju in na dveh simpozijih.

Tema plenarnega zasedanja je bila opraševanje na splošno. Več predavateljev je govorilo o zmanjšani diverziteti opraševalcev. Zmanjšuje se predvsem število osebkov posamezne vrste na nekem območju, to pa lahko vodi v izginjanje vrst, predvsem čmrčjev in divjih čebel. Zato številni raziskovalci napovedujejo pojav opraševalske krize, ki se je ponekod že začela. Raziskave so zdaj usmerjene zlasti v to, kako bi

opraševalsko krizo lahko preprečili ali vsaj omilili, ter v ocene doslej povzročene škode. Problem se pojavlja predvsem na kmetijsko intenzivnih območjih monokultur, na katerih uporabljajo težko kmetijsko mehanizacijo in številne pesticide. Ta problem je zdaj najbolj izrazit v Združenih državah Amerike, bolj ali manj pa tudi v vseh evropskih državah. Zato številni predlagajo, da bi bili ob teh površinah tudi deli zemljišč, ki bi bili namenjeni le za življenje in razmnoževanje oprasovalcev. Na ta način bi vsaj nekoliko omilili izginjanje diverzitete, s tem pa bi bilo boljše tudi oprasovanje.

Za zdaj pa še ni bila opravljena raziskava, ki bi pokazala, kolikšno škodo je zmanjšanje oprasovanja povzročilo doslej. Proces zmanjševanja je dolgotrajen, zato so spremembe manj opazne, čeprav so velike. Tako je eden izmed pglavitnih ciljev najnovejšega projekta ALARM ovrednotiti tudi to izgubo.

Eno izmed najzanimivejših predavanj v tej komisiji je bilo predavanje dr. Juliet Osborne. V njem je prikazala rezultate poskusa, pri katerem je s harmoničnim radarjem raziskovala vzorce letenja pri čebelah in čmrli. Opazovala je predvsem vzorce orientacijskih in nabiranih poletov, njihovo število, pa tudi to, kako daleč letijo.

Preden so čmrli in čebele odleteli iz panjev, jim je na hrbtno stran oprsja namestila 16 mm dolg transponder harmoničnega radarja. Ko so se vrnili, jim je pred vstopom v panj pripravico odstranila, saj bi se ta v panju lahko poškodovala. Ugotovila je, da čebele opravijo povprečno po 18 orientacijskih poletov, čmrli pa le enega oziroma največ tri. Potrdila je tudi tezo, da čebele zelo uspešno sporočajo informacijo o paši preostalim čebelam, saj te potem množično izletavajo iz panja na točno določeno pašo. Večina čebel je letala do 2 km daleč, nekatere pa tudi do 6 km. Med vrstami čmrlejev pa obstajajo velike razlike, saj npr. *B. terrestris* leti do 2 km, *B. pascuorum* pa le 500 m.

Prvi simpozij je bil namenjen oprasovanju v rastlinjakih. V nekaterih državah, zlasti na Nizozemskem, se

je v zadnjem času zelo razširilo gojenje rastlin v rastlinjakih, in to predvsem zaradi neugodnih vremenskih razmer, škodljivcev in bolezni, pa tudi zaradi tega, ker je treba rastline izolirati pred prenosom in mešanjem tujega cvetnega prahu in s tem dedne osnove. Na ta način lahko rastline gojijo vse leto in niso odvisni od letnega časa. V rastlinjakih je rastline lažje oskrbovati tako, kot je treba, pojavlja pa se problem oprasovanja, ki je zato ključni dejavnik za količino in kakovost pridelka. Pridelovalci uporabljajo za oprasovanje tako čebele kot tudi čmrle, to pa je odvisno je predvsem od velikosti rastlinjakov in od vrste rastlin. V manjših rastlinjakih se večkrat odločijo za oprasovanje s čmrli, v večjih pa po navadi s čebelami. Za oprasovanje paradižnikov obvezno uporabljajo čmrle, za oprasovanje melon, lubenic, jajčevcev, limon, robid, mandljev, malin, popra in kumar pa so poleg čmrlejev uporabne tudi čebele. V svojih prispevkih so poročali predvsem o uspehih, pa tudi o težavah, s katerimi se spopadajo. Večina jih meni, da oprasovanje ni tako učinkovito kot zunaj, zato iščejo tiste vrste oprasovalcev, ki so pri posameznih vrstah rastlin učinkovitejši. Problemi se pojavljajo tudi zaradi tega, ker se čebele v rastlinjakih težje orientirajo in ker imajo cvetni prah in nektar na voljo le kratek čas, pa še ta je včasih lahko onesnažen z ostanki pesticidov.

Osrednja tema **drugega simpozija** so bile gensko spremenjene rastline in njihov vpliv na oprasovalce. Ker ta še vedno ni znan, bi bil ob najbolj črnih scenarijih za oprasovalce lahko tudi usoden. Tema je zelo obsežna, zato bom o tem več napisal v eni izmed prihodnjih števil.

Predsednik stalne komisije med pogovorom s predavateljem.

Čmrli so bili osrednja tema številnih predavanj.

Pridelujmo varne čebelje pridelke

Andreja Kandolf, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane

Med, cvetni prah, matični mleček, propolis in vosek so čudoviti pridelki čebelnega panja, ki jih človek uporablja že od nekdaj, dandanes pa jih vse bolj cenijo porabniki vseh starosti.

Med je bil tisočletja edino sladilo, hkrati pa je veljal kot vsestransko zdravilo za najrazličnejše bolezni in težave. Med je naravna sladka snov, ki jo čebele izdelajo iz nektarja cvetov ali izločkov živih organizmov na rastlinah. Čebele te snovi zberejo, predelajo z določenimi lastnimi snovmi, jih shranijo in pustijo dozoreti v satju. Medu ni dovoljeno dodati nobene snovi, prav tako pa mu tudi ni dovoljeno odvzeti sestavin, ki so zanj značilne.

Pa čebelarji medu res ne spremenimo?

Onesnaženje medu s kemičnimi dejavniki

Dandanes si čebelarstva ne moremo več predstavljati brez uporabe zdravil. Spremembe v okolju in vnos novih zajedavcev so porušili naravno ravnovesje. Vse preveč družin nam zaradi varoe čez zimo propade. Zato po paši in pozno jeseni, ko v panju ni več zalege, nikakor ne smemo zamuditi zatiranja tega zajedavca. Ko se odločamo za uporabo sredstev za zatiranje varoje, moramo biti pozorni, da uporabimo samo registrirana kemična sredstva oziroma dovoljena alternativna sredstva.

Pri uporabi različnih kemičnih sredstev (akaricidov) obstaja nevarnost pojava ostankov aktivnih snovi v živilu. Akaricidna sredstva so zelo obstojna in lipofilna, torej topna v maščobah, zato se ostanki v največji meri pojavljajo v vosku, v manjši pa tudi v medu, propolisu in cvetnem prahu. Zato je treba posebno pozornost nameniti načinu uporabe akaricidnih sredstev, saj prav pravilna uporaba zmanjšuje nevarnost ostankov na minimum. Varoje ne smemo zatirati, če je v panju zaloga medu. Ker v medu ne sme biti nikakršnih ostankov antibiotikov, jih za zdravljenje čebeljih družin ne smemo uporabljati.

Ker varoa zelo hitro postaja odporna na kemična sredstva, je potreba po uporabi alternativnih sredstev še toliko večja. Organske kisline, ki jih uporabljamo za zatiranje tega zajedavca (mravljinčna, oksalna, mlečna kislina), so naravne sestavine medu. Ker so topne v vodi (hidrofilne), v nepolarnih topilih pa ne, ni nevarnosti ostankov kislin v vosku, ob pravilni uporabi, po končani paši ali izpraznjenem medišču, pa tudi v medu ne. Ob nepravilni uporabi lahko spremenijo okus in vonj medu.

Obstaja tudi teoretična možnost onesnaženja medu

s fitofarmaceutskimi sredstvi (FFS), s katerimi pridejo čebele v stik na paši. Raziskave švicarskega medu so pokazale, da ta sredstva niso eden izmed najpomembnejših onesnaževalcev medu in voska. Večine testiranih FFS niso niti v sledovih našli v medu in vosku.

Da se izognemo prehodu različnih snovi iz posod, v katerih shranjujemo med, uporabljamo plastično embalažo, ki je testirana za uporabo v živilski industriji, pocinkane sode, v katerih lahko zaradi kislin v medu nastane strupen cinkov dioksid, pa nadomestimo z nerjavečimi.

Onesnaženje medu z biološkimi in fizikalnimi dejavniki

Poleg teh kemičnih dejavnikov pa lahko med onesnažijo tudi biološki in fizikalni dejavniki.

V medu lahko najdemo različne povzročitelje bolezni, zato za prehrano čebel uporabljamo le med, iz lastnega čebelarstva. Osebe, ki delajo z živili, morajo biti zdrave in ne smejo biti prenašalke povzročiteljev različnih bolezni. Med lahko onesnažijo tudi bakterije z nečistih površin ali z opreme za točenje, zato morajo biti površine pralne in očiščene. Prostori za pridobivanje in predelavo medu morajo biti ločeni od siceršnjega gospodinjstva. Talne površine, stene, strop, okna in vrata morajo omogočati učinkovito čiščenje.

Pozorni moramo biti tudi na fizikalne dejavnike tveganja. Pri točenju moramo paziti, da čebel ne zadimimo preveč, saj lahko mikrodelci dima spremenijo okus in vonj medu. Med prenašanjem satov se ti lahko onesnažijo z delci prahu, če pa jih postavimo neposredno na tla, se lahko onesnažijo tudi z drugimi organskimi in neorganskimi nečistočami. Če sate prenašamo na daljše razdalje, jih moramo primerno zavarovati (z živilsko folijo). V med tudi ne spadajo delci voska, deli čebeljega telesa, iztrebki voščene vešče in druge nečistoče.

Ne smemo pa pozabiti tudi na primerne razmere za shranjevanje čebeljih pridelkov. Zrel med hranimo v dobro zaprtih posodah v hladnem in temnem prostoru s temperaturo približno 10 °C. Matični mleček je občutljiv na svetlobo, zato ga obvezno shranjujemo v temnem in hladnem prostoru (do +5 °C), svež cvetni prah shranjujemo pri temperaturi od -20 do -18 °C ali pa ga posušimo pri temperaturi, ki ni višja od 40 °C.

Na koncu pa ne pozabimo, da je prvi pogoj za pridelavo varne hrane čisto in novo satje, zato poskrbimo za redno obnavljanje satja. S prvim januarjem 2006 bodo začeli veljati novi zakoni s področja higiene živil, ki bodo aktualni tudi za čebelarje.

Obvestila Čebelarke svetovalne službe

Marjan Papež, univ. dipl. inž. kmet., vodja Čebelarke svetovalne službe

Naj vas na kratko seznanimo z novostmi, ki so se dogajale na področju čebelarstva v zadnjih nekaj tednih.

Status čebelarjev

Na skupnem sestanku predstavnikov MKGP in ČZS v drugi polovici septembra smo oblikovali predlog sprememb zakona o kmetijstvu, v okviru katerih smo predvideli večjo uveljavitev čebelarke dejavnosti. Predlog je zdaj v medresorskem usklajevanju. Predlagali smo, da naj postane čebelarstvo gospodarstvo oziroma čebelar posameznik, ki nima statusa samostojnega podjetnika, enakovreden kmetiji. Druge oblike organiziranja čebelarstva so že opredeljene.

Obdavčitev

Ministrstvo za finance je konec septembra končalo usklajevanja o spremembah davčnih zakonov. Po novem bo do uveljavitve normiranih odhodkov upravičen zavezanec, ki poleg drugih pogojev v zadnjih dvanajstih mesecih ne bo dosegel več kot 5 milijonov tolarjev prihodkov (prej 3,9 milijona). Predvsem pa je pomembno, da so kmetijskim dejavnostim, ki niso obdavčene po katastrskem dohodku (čebelarstvo, vrtnarstvo, vinarstvo ...) in dopolnilnim dejavnostim na kmetiji priznani normirani

odhodki v višini 60 odstotkov in ne samo 25 odstotkov, kot to določa zdaj veljavni zakon. Glede velikosti čebelarstva, ki (ne) bodo obdavčena, pa smo izvedeli, da bodo to določali poznejši podzakonski predpisi.

Sofinanciranje vlaganj v čebelarstvo

Te dni se izteka razpis za leto 2006 za vlaganja v čebelarstvo. Težava pri tem je, da je bila objava razpisa sprva predvidena decembra, zaradi nastalih sprememb pa je bil razpis objavljen že 7. oktobra, zato vas v 10. številki Slovenskega čebelarja o tem nismo mogli obvestiti. Ni pa odveč informacija, da vsa sredstva verjetno ne bodo porabljena v tem razpisu in da bo zato spomladi verjetno objavljen še en razpis. Podrobne informacije o tem lahko dobite pri ČSS. Čebelarji lahko kandidirajo za tri ukrepe:

1. izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov,
2. naložbe v kmetijska gospodarstva ter
5. trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov.

O podrobnejših pogojih razpisov se lahko pozanimате na spletnih straneh Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja: www.arsktrp.gov.si v rubriki strukturi skladi.

Dokončno oblikovanje pašnih redov

Lani je bilo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano potrjenih le 67 pašnih redov. Deset pašnih redov je zdaj na ministrstvu v potrjevanju. Pašni redi so v interesu tako stacionarnih kot prevoznih čebelarjev. Izkušnje iz tega leta kažejo, da je bilo tam, kjer pašni redi še niso potrjeni, precej več konfliktov med čebelarji kot tam, kjer so pašni redi že potrjeni. Zato je smiselno, da v preostalih

društvih, ki so v različnih fazah priprave pašnih redov, upoštevajo priporočila Komisije za čebelje paše in pašne rede uredijo čim prej. Ob znanih pravilih, ki jih opredeljuje potrjen pašni red, in spoštovanju le-teh, bomo lažje verodostojen sogovornik državi ter njenim strokovnim in uradnim službam.

*Marjan Papež,
vodja ČSS*

Letni popis čebelarstva 2005

Septembra letos ste z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) prejeli obvestilo, da jim pošljete podatke o številu čebeljih družin na dan **20. september**. Podatke ste čebelarji dolžni posredovati MKGP v skladu z 8. členom Pravilnika o označevanju čebel (Ur. l. 94/03). Preko 5.000 čebelarjev je že vrnilo obrazce, tisti, ki tega še niste storili, naredite to čim prej.

Nekateri podatki o čebeljakih so na obrazcu označeni z zvezdico (*). Ta oznaka pomeni, da se podatki o čebeljaku, ki jih ima MKGP, ne skladajo s podatki iz katastra. Te podatke morate pazljivo preveriti in popraviti (npr. parcelno št., poddelilko ali katastrsko občino). Podatki o številu čebeljih družin in številu čebeljakov bodo podlaga za oblikovanje državnih razvojnih ukrepov v čebelarstvu.

Marjan Papež, vodja ČSS

PRIJAVE IN ROKI ZA POSTOPEK PREVERJANJA IN POTRJEVANJA NPK ČEBELAR / ČEBELARKA

Vse čebelarje vabimo, da se prijavijo v postopek pridobitve Nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar / čebelarka. Roki prijave: za prvo skupino najpozneje 5. november 2005, drugi rok je 5. december 2005.

V skupino vpisujemo do 40 kandidatov.

Kraj in čas izvedbe:

1. del – SVETOVANJE: a) Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici

b) Za večje skupine je svetovanje lahko po dogovoru tudi na sedežu društva; cena svetovanja **14.500,00 SIT** in se sorazmerno poveča za potne in druge stroške svetovalca. Za posameznike svetovanje poteka na sedežu ČZS na Brdu pri Lukovici.

1. Korak: pisno – uvodno informiranje) – izvedemo po prejemu prijave;

2. korak: svetovanje – izvedemo po prejemu najmanj 24 prijav

2. del – preverjanje in potrjevanje – komisija izpitnega centra: ko udeleženci iz prijavljene skupine oddajo najmanj 30 osebnih zbimih map (portfolij) – strošek preverjanja je **20.000 SIT**.

Pristojbina in rok plačila:

Svetovanje 14.500,00 SIT, rok plačila **8 dni** po prejemu prvega informativnega gradiva.

Preverjanje in potrjevanje poklicne kvalifikacije: 20.000,00 SIT. Rok plačila po končanem svetovanju oziroma oddaji mape na komisijo.

ČZS

ODREŽI ali KOPIRAJ

PRIJAVA ZA POSTOPEK NPK

Prijavljam se za potrjevanje poklicne kvalifikacije

PODATKI O KANDIDATU

Ime in priimek _____

Datum in kraj rojstva _____ Državljanstvo _____

Stalno/začasno bivališče _____

Občina: _____ Stopnja in smer izobrazbe: _____

V _____, dne: _____ Podpis kandidata _____

Izpolnjeno fotokopirano prijavnico pošljite na naslov ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Ko bomo prejeli vašo prijavnico, vam bomo po pošti poslali uvodne informacije in datum prvega svetovalnega dne.

VABILO NA AMBROŽEV PLES

Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji.

Po enoletni prekinitvi Slovensko akademsko čebelarsko društvo v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije in Čebelarsko zvezo Zgornje Gorenjske organizira in vas vabi na 9. Ambrožev ples. Ples bo v soboto, 3. decembra 2005, ob 19 uri, v Gostilni Marinšek v Naklem na Gorenjskem. Pripravljamo bogat program; cena skupaj z večerjo in glasbo je 6.000 SIT.

Prijave za Ambrožev ples sprejema Barbara Zajc na Čebelarski zvezi Slovenije, tel.: (01) 729 61 00 vsak dan od 8.30 do 15.30 ure.

V Gostilni nudijo tudi možnost prenočitve; cena za dvoposteljno sobo z zajtrkom je 10.800 SIT (tel.: 04-2577270).

Vljudno vabljeni, da preživite večer v dobri čebelarski družbi,

Dr. Aleš Gregorc Predsednik SAČD

Čebelarstva zveza društev Maribor
 Strelška 150, tel.: 02/320 53 46, faks: 02/331 80 10

Sekcija za pridelavo medenih pijač organizira

TEČAJ ŽGANJEKUHE IN IZDELAVE MEDENEGA LIKERJA

Tečaj bo potekal v prostorih Čebelarskega centra Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, in sicer v soboto, 3. decembra 2005, od 9. do predvidoma 18. ure.

Tečaj bo vodil priznani strokovnjak **g. Esad ŠABANOVIČ, inž. agr., tehnolog nekdanjega Talisa in Apisa.**

Program tečaja:

- izbira sadja za pridobivanje žganj,	- osnovne karakteristike medenih likerjev,
- mletje,	- surovine za izdelavo medenih likerjev,
- priprava drozge za fermentacijo,	- tehnologija izdelave medenih likerjev,
- alkoholna fermentacija,	- bistenje,
- prva destilacija,	- zorenje,
- druga destilacija,	- kontrola kvalitete medenih likerjev,
- zorenje destilata,	- ugotavljanje lastnosti medenih likerjev,
	- stekleničenje.

Cena tečaja je 10.000,00 SIT, udeleženci pa znesek plačajo v gotovini pred začetkom tečaja.

Tečaj bo organiziran, če bo prijavljenih najmanj 50 slušateljev.

V ceno tečaja so vključeni:

- degustacija žganj in likerjev,
- gradivo,
- steklenica medenega likerja v darilni embalaži – šampion 3. vseslovenskega ocenjevanja.

Pisne prijave pošljite **NAJPOZNEJE DO 15. NOVEMBRA 2005** na naslov:

Čebelarstva zveza društev Maribor, Strelška c. 150, 2000 Maribor, s pripisom "Za tečaj".

Prijave lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov: mslanic@volja.net.

V prijavi navedite ime in priimek, točen naslov s pošto številko ter telefonsko številko, na kateri ste dosegljivi. Morebitne dodatne informacije lahko dobite po **tel., št.: 041/699 554 – Slanič.**

OBVESTILO KOMISIJE ZA EKONOMIKO PRI ČZS O PRODAJNIH CENAH MEDU

Komisija za ekonomiko pri ČZS je pregledala poročilo o letošnjem pridelku medu v Sloveniji, ki ga je pripravil vodja Opazovalno-napovedovalne službe medenja (ONS). Ugotovila je, kot je razvidno tudi iz poročila ONS, da je bila letošnja letina medu v Sloveniji, gledano v celoti, zelo slaba, prav tako pa tudi, da je na našem trgu na voljo zelo veliko poceni uvoženega medu. Po naši oceni je oskrba Slovenije z medom zdaj ravno pravišnja, zato ne bi bilo utemeljeno zaradi nižjih cen medu tuje konkurence zniževati ceno domačega medu. Predlagamo, da čebelarji, glede na slabo letino, postavijo cene za najcenejše vrste medu na **1000 SIT za kg** in da svojega pridelka ne prodajajo po nižji ceni. Za druge, dražje vrste medu pa predlagamo normalen razpon prodajnih cen vse do **1700 SIT za kg**, kolikor naj bi bila cena kakovostnih gozdnih vrst medu. Ker teh vrst letos ni bilo, pričakujemo, da se bo spomladi na trgu pojavilo pomanjkanje tega medu. Ugotavljamo, da se na trgu po večini pojavlja cenen cvetlični med, delno pa tudi gozdni (v manjših količinah in po višji ceni). Če želimo ekonomično čebelariti, moramo zadržati dosežene cene. Velikokrat je bolje prodati med po normalnih tržnih cenah in za presežke medu poiskati drugo prodajno pot. To je boljša rešitev kot zniževanje cen medu, saj s tem nihče ne pridobi ničesar, vsi pa veliko izgubimo.

Komisija za ekonomiko pri ČZS

M Medovite rastline

Medovite rastline: Navadni bršljan (*Hedera helix* L.)

MARTIN BAJC, univ. dipl. inž. gozdarstva

Bršljan je pri nas zelo razširjena trajna zimzelena ovijalka, ki zraste tudi do 50 m v dolžino, po navadi pa do 20 m. Spada v družino bršljanovk (Araliaceae). Naravna razširjenost bršljana obsega območja Evrope, zahodnega dela Azije in Severne Afrike, razširjen pa je tudi v Severni Ameriki, kamor so ga prenesli kot okrasno rastlino.

Posebnost so oprijemalne koreninice, s katerimi se oprijema tal in se vzpenja po drevesih, zidovih, skalah in pročeljih. Listi so enostavni, usnjati, živo zeleni, spodnji tri- do petero, krpi in srčasti, zgornji pa so jajčasti ali suličasti in celorobi. Cvetovi so majhni, rumenkasto zeleni in se združujejo v kobilasta socvetja. Rastlina cveti od septembra do oktobra. Plod dozori naslednjo pomlad; dozorel plod je temno modra strupena jagoda. Strupena pa ni samo jagoda, temveč so

takšni vsi deli rastline, zato je ne smemo uporabljati za uživanje.

Raste v senčnih in vlažnih gozdovih, na starih drevesih in kot okrasna rastlina po vrtovih. Ima številne vrtné oblike in je pogosto uporabljen kot okrasna rastlina, predvsem kot zastor različnih betonskih in kamnitih ograj ipd.

Za čebele je bršljan bogata paša v obdobju, ko v naravi skoraj ni več drugih medečih virov. Čebele na njem nabirajo cvetni prah in nektar. Bršljan daje pomembno pašo, predvsem zaradi podaljšanega jesenskega zaleganja matic, ki je odločilno, če hočemo zazimiti močne družine. Seveda pa je tako kot vse druge tudi ta paša odvisna od ustreznih vremenskih razmer. Če je vreme deževno in mrzlo, potem so čebelje družine odvisne le od zalog v panjih.

Bršljan je popolnoma obrasel staro brezo.

Foto: M. Bajc

Čebela na cvetu bršljana.

Na obrtnem sejmu v Celju nagrajena maketa čebelnjaka

Janez Mihelič

Na letošnjem Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju, ki se ga je udeležilo več kot 1400 razstavljalcev iz 28 držav, se je z mojstrsko izdelanim miniaturnim čebelnjakom, maketo čebelnjaka našega svetovno znanega čebelarja Mihaela Ambrožiča, predstavil tudi naš član g. Robert Sodja iz Bohinjske Bistrice. Kot na vsakem velikem sejmu, tudi na celjskem ocenjujejo največje mojstrovine. Robert se je prijavil na tri razpise za ocenjevanje izdelkov, in sicer na razpis Mestne občine Celje, Obrtne zbornice Slovenije in Celjskega sejma, d. d. Za svojo veliko mojstrovino – maketo čebelnjaka je prejel dve priznanji. Obrtna zbornica Slovenije mu je podelila visoko priznanje **“srebrni ceh za kakovost”**, Celjski sejem, d. d., pa posebno priznanje za lepo urejen razstavni paviljon. Pri tem naj omenim, da je tudi na lanskem Gorenjskem obrtniškem sejmu na Bledu prejel pomembno priznanje organizatorja sejma. Za čebelarški voz so mu namreč podelili zlato priznanje. Več podatkov o nagrajenih izdelkih lahko dobite na njegovi spletni strani www.angelfair.com/folk/mizarstvo. Čebelarški voz je predstavil tudi na letošnjem čebelarskem svetovnem kongresu na Irskem. Kaj naj še rečemo o tako perspektivnem in nadarjenem mojstru, kot je Robert Sodja? Lahko mu le zaželimo še veliko poslovnih in živ-

ljenjskih uspehov tudi vnaprej. Kot sam pravi, se je moral zelo potruditi in marsičemu odreči, da mu je uspelo izdelati tako dovršene izdelke. Seveda je bilo tudi precej neprespanih noči, ki jih je preživel v delavnici. Sicer pa Robert Sodja s svojim delom tudi veliko prispeva k promociji naše čebelarske kulturne dediščine in Slovenije. Zato bi morala biti mladim, nadarjenim in perspektivnim ustvarjalcem, ki delujejo tudi v splošno korist, brez dvoma namenjena večja pomoč družbe in nas vseh.

Robert Sodja ob nagrajeni maketi čebelnjaka.

Bolezni čebel

Usposabljanje čebelarjev za boj proti varoi v Polhovem Gradcu

Čebelarska zveza Slovenije letos izvaja teoretični in praktični program usposabljanja čebelarjev za boj proti nadležni varoi. Seminarji potekajo v večjih središčih po regijah. Če bi zagotovili ustrezno udeležbo in prostore, bi usposabljanje lahko potekalo tudi v posameznih čebelarskih društvih.

Pri svetovalni službi, ki deluje v okviru Čebelarske zveze Slovenije, smo se dogovorili, da bo seminar 30. 7. 2005. Predavatelj oz. inštruktor je poskrbel za avdio- in videoopremo (Powerpoint), društvo pa mu je za ta namen odstopilo svojo dvorano. Kljub dopustom

Udeleženci seminarja pred čebelnjakom g. Franca Bogataja

Čebelarka ga. Marjanca Dobnikar med kontrolo odpada varoe.

udeležba ni bila slaba, saj se je predavanja udeležilo 35 vestnih čebelarjev.

Pred Čebelarškim domom v Polhovem Gradcu se nas je lepo sončno soboto zjutraj zbralo kar lepo število. Ker je bilo letos malo tako lepih dni, kot je bil ta, je bilo zanimanje čebelarjev kljub obilici dela na polju in dopustom veliko. Predavatelj Jože Mur iz Gorenje vasi je z avdio- in videoopremo strokovno in natančno pojasnil potek razmnoževanja varoe, njeno prilagajanje na različne razmere v panju, povečevanje napadenosti čebelje družine in ukrepenje čebelarja pri zatiranju tega škodljivca. Prikazal nam je praktično vse pripomočke za preverjanje odpada varoj. Med temi so tudi kontrolni vložki, ki so v panju nepogrešljivi, če želimo ohraniti varoo na zmerni ravni in na ta način

čebelji družini omogočiti nemoten razvoj, nam samim pa uspešno bero, če narava to omogoča. Letos nam prav narava ni bila najbolj naklonjena. Veliko je bilo deževnih dni, to pa ne obeta dobrega medenja.

Po treh urah predavanj v dvorani čebelarskega doma smo se preselili na Briše, k čebelarju g. Francu Bogataju, v čigar čebelnjaku smo praktično preizkusili teorijo o zatiranju in kontroli odpada varoe. Praktično je bilo prikazano več načinov zatiranja pršice z mravljinčno in oksalno kislino ter preverjanje varoe na ustreznih vložkih v panju. Čebelarji so veliko spraševali, to pa nakazuje, da je problem, s katerim se srečujejo na terenu, resen.

Po izčrpnih razlagah so čebelarji povedali še nekaj besed o letošnji beri in vremenu, ki jim ni bilo naklonjeno. Predavatelju Jožetu Muru se je predsednik zahvalil za njegovo izčrpano razlago in mu podaril majico z logotipom Čebelarskega društva – DOLOMITI, Polhov Gradec. Čeprav se je čebelam mudilo na pozno poletno pašo, smo pred čebelnjakom naredili še posnetek udeležencev seminarja. Gospa Tončka Bogataj nam je pripravila manjšo pogostitev s svežimi krofi in prigrizkom. Tako smo sklenili še eno uspešno usposabljanje čebelarjev, da bodo kos preizkušnjam, ki jih čakajo v domačih čebelnjakih. Če so sprejeli nasvete in če bodo to jesen strokovno delali s čebelami, bodo rezultate želi že prihodnjo pomlad.

Predsednik čebelarskega društva – DOLOMITI Janko Prebil

Iz društvenega življenja

Čebelarško društvo Koper je praznovalo okroglo obletnico

Dnevi istrskega kmetijstva 2005 slovenske Istre, Brkinov in Krasa

Miran Hočevnar, Čebelarška svetovalna služba, terenski svetovalac za Primorsko

V soboto, 8. oktobra 2005, so v športni dvorani na Bonifiki v Kopru odprli Dneve kmetijstva 2005 slovenske Istre, Brkinov in Krasa.

V okviru te prireditve se je s svojo stojnico predstavilo tudi Obalno čebelarško društvo Koper in tako zaznamovalo 50-letnico svojega delovanja. Čebelarji so na njej razstavili lično urejene izdelke ter predstavili tehnologijo čebelarjenja.

Ob tej priložnosti je vse navzoče pozdravil tudi predsednik Čebelarške zveze Slovenije g. Lojze Peterle ter ob društvenem jubileju odličje Antona Janše podelil predsedniku Obalnega čebelarskega društva Koper g. Rajku Kalistru za njegovo uspešno delo.

Hkrati s prireditvijo je potekala tudi okrogla miza, ki ji je predsedoval Marino Jugovac.

V uvodu je vse udeležence pozdravil g. Rajko

Ob obletnici delovanja je koprskim čebelarjem čestital predsednik ČZS g. Lojze Peterle.

Otvoritev čebelarke razstave.

Predsednik ČD Koper Rajko Kalister prejema čebelarsko odlikovanje.

Kalister, potem pa so sledila poročila:

- **Andreja Rusijan**, dr. vet. med., je predstavila delo Nacionalnega veterinarskega inštituta;
- **Marjan Papež**, univ. dipl. inž. zoot. in vodja svetovalne službe pri Čebelarji zvezi Slovenije, je predstavil delo svetovalne službe;
- **dr. Livio Dorigo**, predsednik Združenja tržaških čebelarjev, je govoril o zaščiti genetskega pre-

moženja čebel na mejnih območjih;

- **Vladimir Jenček**, predsednik ČD Pivka, in **Darko Kozlovič** sta predstavila izobraževalni program čebelarskega centra Pivka.

Temu so sledili podelitev priznanj najbolje ocenjenim medovom, degustacija nagrajenih medov ter obisk in ogled čebelarstva čebelarja Srečka Jelena v Boninih.

Čebelarstvo v borovniški kotlini skozi čas Sto let delovanja ČD Borovnica

Ljubo Struna

„Čebela le malo govori, a veliko dela.

Kot učiteljica nas ne uči toliko z besedo, temveč z zgledom.

To je najboljši način poučevanja;

besede sicer mičejo, a zgledi vlečejo.“

Priden kot čebela! Po čebelicah se ravnaj! Sladek kot med! Cedila sta se med in mleko! Len kot trot! Na med se lovijo mušice, na sladke besede norice! Kar so pri čebelah piki, to so pri ljudeh jeziki!

To je samo nekaj rekov, bodic, ki smo se jih ljudje naučili od teh majhnih žuželk in jih s pridom uporabljamo v vsakdanjem življenju.

Slovenci smo znani kot dobri čebelarji. Pisni zapisi govorijo, da so v bavarskih samostanih in na grajskih posestvih zelo radi zaposlovali slovenske čebelarje, ker so obvladali delo s čebelami in so bili dobri delavci.

„Na Kranjskem se kisal, muhe redil; na Dunaju pisal, gospodo učil.“ To je bil naš najbolj znani čebelar Anton Janša, ki je poučeval na čebelarski šoli na Dunaju. Prvo šolo čebelarjenja na Dunaju je leta 1770 odprla cesarica Marija Terezija in za prvega učitelja imenovala Antona Janšo.

Za podmladek v čebelarskih vrstah dandanes skrbi-jo šolski krožki, v katerih vzgajajo in učijo mlade čebe-

larje. Tak krožek že 23 let deluje tudi v Osnovni šoli dr. Ivana Korošca v Borovnici.

V Sloveniji je registriranih 200 čebelarskih društev, med temi tudi naše društvo, ki je 5. aprila letos praznovalo 100-letnico svojega delovanja.

Borovniški čebelarji smo ob tem jubileju pripravili razstavo, ki so si jo občani lahko ogledovali dva dni, ob odprtju razstave pa smo pripravili tudi zanimiv kulturni program in slavnostno sejo.

Na razstavi smo si lahko ogledali številne stare in nove predmete oz. pripomočke, ki pomagajo čebelarjem pri njihovem delu. Videli smo, kaj pridelajo čebele. Lahko smo se posladkali z različnimi vrstami medu in poskusili različna medena peciva, ki so jih spekli žene čebelarjev, članice Društva podeželskih žena AJDA in dobri prijatelji.

Niso manjkala niti odlikovanja in priznanja domačim čebelarjem. Pokukali smo v zgodovino, videli različne zapise in staro čebelarsko literaturo. V pašnem katastru smo poiskali čebelnjake, registrirane v naši občini. Razstavo so dopolnili učenci osnovne šole in otroci vrtca iz Borovnice s svojimi likovnimi izdelki. Postavitev je uredila ga. Slavica Marta Ošaben. Razstavni prostor so obiskali številni občani in v knjigi vtisov se je nabralo veliko spodbudnih besed za naše nadaljnje delo.

Slavnostne seje v praznično urejenih prostorih gostilne Godec so se udeležili gostje in člani društva, za nemoten potek seje pa je poskrbela povezovalka Slavi Košir.

Predsednik društva Anton Hren je takole nagovoril navzoče:

"Borovniški čebelarji smo ponosni, da smo v obdobju našega delovanja lahko doživeli 100-letnico našega čebelarskega društva. Z razstavo smo se želeli še enkrat ozreti na prehojeno pot, primerno počastiti delo naših prednikov, našim članom pa dati pogum in voljo za vztrajanje v prihodnje. Res je, da ima naše društvo v jubilejnim letu komaj trideset ljubiteljskih čebelarjev, ki čebelarijo s 539 čebeljimi družinami. Pohvalimo se lahko, da so med nami tudi čebelarji, ki so prejeli zlata priznanja za kakovost svojega medu. Prizadevno skrbimo za izobraževanje naših članov na seminarjih in podmladka v šolskem krožku. V društvu imamo preglednika medu in dva preglednika čebel. Čebelarimo v AŽ-panjih, zaradi specifičnega pašnega območja pa točimo cvetlični, gozdni in hojev med. V društvu imamo tudi marljive čebelarke, ki prizadevno in strokovno nadaljujejo družinsko tradicijo in ne manjkajo na nobeni naši prireditvi."

Ob jubileju so Čebelarskemu društvu Borovnica zaželeli uspešno delo podpredsednik in tajnik Čebelarske zveze Slovenije, župan občine Borovnica, predsednik CID Dolomiti Polhov Gradec in predsednik CID Vrhnika.

Po krajšem kulturnem programu, ki sta ga sooblikovala moški pevski zbor Štingelc in mladi čebelar in harmonikar Andrej, sta podpredsednik Čebelarske zveze Slovenije g. Boštjan Noč in tajnik Čebelarske zveze Slovenije g. Anton Tomec našim članom podelila odličja in zahvale.

Tako je Čebelarska zveza Slovenija za posebne zasluge pri razvoju slovenskega čebelarstva Čebelarskemu društvu Borovnica podelila odličje Antona Janše I. stopnje.

Za posebne zasluge pri razvoju slovenskega čebelarstva sta odličja Antona Janše II. stopnje prejela Anton Rahne in Ljubo Struna, odličja Antona Janše III. stopnje pa Rudi Cerk in Anton Hren.

Predsednik društva g. Anton Hren je čebelarjem podelil še zahvale in se v imenu društva vsem posameznikom zahvalil za požrtvovalno delo pri organizaciji in uspešni izvedbi tega praznika čebelarstva v Borovnici.

Udeleženci seje smo še dolgo v noč klepetali o prihodnosti čebelarjenja, o boleznih, nevarnostih, težavah, ki nas tarejo ... Bilo je živo, kot v panju!

"NAJ MED!"

"O, da bi bili čebeli podobni tudi mi ljudje. Raj na zemlji bi imeli, zginilo bi vse gorje."

Čebelarsko društvo Borovnica

Na Destniku so lani zaznamovali 100. obletnico ustanovitve prve podružnice "Slovenskega čebelarskega društva za Spodnjo Štajersko"

Franjo Rebernak

Na Destniku so pod pokroviteljstvom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in ob sodelovanju tamkajšnje občine, turističnega društva, ptujskega čebelarskega društva, ptujskega filatelističnega društva, likovnih umetnikov in ljubiteljev umetniške fotografije 15. avgusta 2004 zaznamovali 100. obletnico ustanovitve prve podružnice "Slovenskega čebelarskega društva za Spodnjo Štajersko". Podružnica je delovala na območju zdajšnjih občin Destnik, Sv. Andraž v Slovenskih goricah in Trnovska vas. Vodenje podružnice so čebelarji ob ustanovitvi zaupali tedaj dobro znani četverici čebelarjev, ki je bila hkrati tudi jedro osrednjega društva (čebelarski učitelj Ivan Jurančič, prof. Jože Zelenik ter nadučitelj Ivan Strelec in Jože Bezjak).

Praznovanje jubileja je bilo zelo slovestno.

Jubilejne slovesnosti so združili s tamkajšnjim tradicionalnim kmečkim praznikom. Vabilu so se odzvali številni čebelarji, praporščaki čebelarških društev in ugledni gostje, med njimi predsednik Čebelarke zveze Slovenije Lojze Peterle, predstavnik pokrovitelja, direktor KGZ Slovenije Ervin Kuhar in nekdanji direktor Medexa Aleš Mižigaj, ki je v imenu podjetja na novo ustanovljenemu čebelarškemu krožku na tamkajšnji osnovni šoli podaril nekaj AŽ-panjev s pripadajočo opremo. Množica domačinov in udeležencev od drugod, bilo jih je nekaj sto, je napolnila obsežen prireditveni prostor pred turističnim in gasilskim domom.

Nekaj ur trajajoča prireditev se je začela z odprtjem skupne čebelarke, likovne, filatelistične in fotografske razstave, katere osrednja tema je bila čebela, ter s predstavitvijo jubilejnega biltena (izdal ga je Zgodovinski arhiv Ptuj, uredil Franjo Rebernak) in jubilejnega pisemskega ovitka s priložnostnim poštnim žigom. Jubilejna publikacija vsebuje sestavke o štajerski čebelarški kroniki ter motive čebele na slovenskih in tujih poštah, na Telekomovih telefonskih karticah in na umetniških fotografijah. Dodana ji je tudi serija starih razglednic krajev v Pesniški dolini in delu Slovenskih goric, kjer so pred sto leti ustanovili pet slovenskih čebelarških podružnic (Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Cerkevjak, Sv. Urban, Dornava, Sv. Marjeta).

Predsednik ČZS g. Lojze Peterle med čebelarji.

Prireditev se je nato nadaljevala z mimohodom skupin, ki so predstavile različna kmečka opravila in običaje, in se končala s krajšim kulturnim programom. Predsednik ČZS Lojze Peterle je spodbudno nagovoril zbrane ter na svoj znani in priljubljeni način zaigral na orglice, s tem pa razvnel že tako razpoloženo množico obiskovalcev. Spominsko prireditev so sklenili s pozdravnimi nagovori prirediteljev in gostov ter s podelitvijo priznanj in pohval.

Praznik v Majšperku

Franč Šivic

Verjetno v Sloveniji ni veliko občin, v katerih bi imeli tako velik posluš za potrebe čebelarjev, kot ga imajo v Majšperku. Ko smo na Brdu pri Lukovici gradili Čebelarški center Slovenije in ko smo najbolj potrebo-

vali denar, nam je po posredovanju g. Stanka Vedlina, ki je gonilna sila ČD Majšperk, ta občina nakazala znatna finančna sredstva. Moški pevski zbor pod vodstvom g. Stanka Vedlina mlajšega brezplačno nastopa na vseh

Županja dr. Darinka Fakin je iz rok podpredsednika ČZS prejela poleg Janševega priznanja I. stopnje tudi knjigo »Živeti s čebelami«. V ozadju moški pevski zbor.

Predsednik Čebelarke zveze Ptuj podarja županji poleg sladkega spominka tudi zbirko Jurančičevih spisov o čebelarstvu.

večjih prireditvah ČZS. Bili so med prvimi, ki so se naučili Avenikovo Čebelarstvo pesem in jo tudi zapeli na čebelarškem prazniku leta 2003 v Breznici.

Seveda ta moški pevski zbor nastopa na vseh občinskih prireditvah in tako je bilo tudi 17. septembra letos, ko so v okviru 9. občinskega praznika v Majšperku po sto letih slovesno odprli novo osnovno šolo, imenovano "oranžna lepota". Ta sodobni objekt ne bo samo v okras kraju, ampak je predvsem hram učenosti in vzgoje prihodnjih mladih generacij. Odprtja sta se poleg številnih predstavnikov političnega in kulturnega življenja udeležila tudi minister za šolstvo mag. Milan Zver in mariborski škof dr. Franc Kramberger. Ob tej priložnosti je ČZS županji Majšperka dr. Darinki Fakin za posebne zasluge pri razvoju čebelarstva podelila odličje Antona Janše I. stopnje, z željo, da bi bilo sodelovanje med čebelarji in občino še naprej tako bogato.

Člani ČD Majšperk so se s svojo gostoljubnostjo še posebej izkazali med kongresom Apimondie leta 2003. Sprejeli so namreč čebelarje iz Litve, jih pogostili ter jim pokazali svoja čebelarstva, pa tudi naravne in kulturne zanimivosti kraja. Na letošnjem svetovnem čebelarškem kongresu v Dublinu so me še posebej pozdravili prav litovski čebelarji. Njihov predsednik mi je dejal: "Kongres Apimondia 2003 v Ljubljani je bil za vse nas

Slovesno odprtje nove šole v Majšperku.

Foto: F. Šivic

nepozabno doživetje. Krona vsega pa je bi naš obisk pri čebelarjih v Majšperku. Čeprav se nismo poznali niti se prej nikoli nismo videli, smo se tistega sončnega petka počutili med njimi kakor med starimi prijatelji. Ko se boste spet vrnili domov, vas prosimo, da jim pošljete naše tople pozdrave in jim poveste, da nam bo tisti dan za vedno ostal v nepozabnem spominu."

Lepo je bilo slišati te besede. Lepa je tudi zavest, da slovenski čebelarji s svojimi številnimi dejavnostmi pomembno prispevamo k promociji naše prijazne in do vseh ljudi gostoljubne domovine.

Poročilo s sedme seje upravnega odbora Čebelarstva Slovenije

Seja je bila v soboto, 1. oktobra 2005, v prostorih Čebelarstva Slovenije. Seje se opravičeno ni udeležilo pet članov upravnega odbora ČZS. Sejo je vodil predsednik ČZS g. Lojze Peterle. Predlagal je naslednji dnevni red:

1. Pregled zapisnikov 6. redne ter 4., 5., 6. in 7. pisne seje, potrditev sklepov in poročilo o izvajanju sklepov 6. redne ter 4., 5., 6. in 7. pisne seje upravnega odbora.
2. Poročilo o izvajanju nalog iz uredbe o programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005.
3. Obravnava in sprejetje odločitve o najetju kratkoročnega bančnega posojila za uveljavitev zahtevkov iz uredbe o programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005.
4. Obravnava in sprejetje Programa svetovalne službe v čebelarstvu za leto 2006.
5. Čebelarstva Slovenije – priznanje statusa priznane rejske organizacije v čebelarstvu.
6. Obravnava in sprejetje odločitev v zvezi z delovanjem "Šole čebelarjenja Antona Janše".
7. Imenovanje predstavnika Čebelarstva Slovenije v

projektno skupino za pripravo strateških dokumentov razvoja podeželja za obdobje 2007–2013.

8. Obravnava in sprejetje "Čebelarškega kodeksa".
 9. Obravnava in sprejetje "Pravilnika o svečani čebelarški obleki".
 10. Obravnava in sprejem "Pravilnika o uporabi prapora Čebelarstva Slovenije, območnih čebelarških zvez in čebelarških društev".
 11. Sprejetje novih članic Čebelarstva Slovenije.
 12. Sprejetje novih predlogov za podelitev odličij ČZS za leto 2005.
 13. Obravnava in sprejetje poročila o poslovanju Čebelarstva Slovenije v obdobju od 1. 1. do 31. 8. 2005.
 14. Obravnava in sprejetje obračuna dela članov organov in komisij ČZS za prvo polletje 2005.
 15. Razno.
- Kljub predlogu g. Severja, naj bi z dnevnega reda 7. redne seje umaknili 8., 9. in 10. točko, so člani UO ČZS na podlagi tajnikovega pojasnila glede potrebnosti odločanja o pravilnikih soglasno sprejeli **sklep št. 94**, na podlagi katerega so potrdili predlagani in dopolnjeni dnevni red.
- Potrdili so zapisnike 6. redne ter 4., 5., 6. in 7. pisne

seje, pa tudi sklepe in poročilo o izvajanju sklepov 6. redne ter 4., 5., 6. in 7. pisne seje upravnega odbora.

Na omenjenih sejah je UO ČZS sprejel naslednje pomembne sklepe:

Sklep št. 89: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije sprejema Program svetovalne službe v čebelarstvu.

Sklep št. 90: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je sklenil, da v skladu s Programom svetovalne službe v čebelarstvu in s predlogom gospodarsko-kadrovske komisije s 1. 6. 2005 ČZS sprejme v redno delovno razmerje za določen čas do 31. 10. 2005 (s poskusno dobo 4 mesece) naslednje delavce svetovalne službe v čebelarstvu:

1. g. Marjana Papeža, univ. dipl. inž. kmet. – smer zoot., na delovno mesto vodje svetovalne službe in svetovalca specialista za ekonomiko in tehnologijo,

2. go. Andrejo Kandolf, univ. dipl. biol., na delovno mesto svetovalke specialiste za področje zagotavljanja varne hrane

ter s skrajšanim delovnim časom 8 ur/teden;

3. g. Vladimirja Augustina, univ. dipl. inž., na delovno mesto terenskega svetovalca za območje Dolenjske in Bele krajine,

4. go. Jožefo Maršika Kapun, univ. dipl. inž., na delovno mesto terenske svetovalke za območje Pomurja.

Sklep št. 91: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije imenuje za predsednika komisije UO ČZS za izobraževanje g. Marka Purnata ter za predsednika komisije UO ČZS za tehnologijo čebelarjenja g. Mirana Kadiša.

Sklep št. 92: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije imenuje g. Franca Šivica za predsednika programskega soseta Šole čebelarjenja Antona Janše.

Nato je UO obravnaval odločitev o najetu kratkoročnega bančnega posojila za likvidnostno spremljanje in zagotovitev popolnih zahtevkov Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005 (Ur. l. RS, št. 117/04) ter Uredbe o spremembah Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005 (Ur. l. RS, št. 27/05).

Sklep št. 93: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je sklenil, da Čebelarke zveze Slovenije za likvidnostno spremljanje in zagotovitev popolnih zahtevkov najame kratkoročno posojilo v višini 16.000.000,00 SIT pod pogoji, ki so navedeni v gradivu za 7. pisno sejo upravnega odbora.

Sklep št. 95: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije potrjuje sklepe 6. redne ter 4., 5., 6. in 7. pisne seje in sprejema poročilo o izvajanju sklepov 6. redne ter 4., 5., 6. in 7. pisne seje.

Potem je UO ČZS obravnaval poročilo o izvajanju nalog iz uredbe o programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005; poročilo sta pripravila tajnik Anton Tomec in podpredsednik Boštjan Noč.

G. Tomec je na kratko poročal o izvedenih nalogah iz Uredbe za leto 2005 ter menil, da je 48,6 % realizacija delni

neuspeh. Po njegovem mnenju so bile ključne težave z izvajanjem ukrepov iz Uredbe za leto 2005 povezane z nedejavnostjo projektne skupine za pripravo programov, zato so bili programi, ki niso bili vedno sprejeti s konsenzom, pripravljeni prepozno. Poudaril je, da ukrepe iz Uredbe v skladu s sprejetim Programom pripravlja ČZS, po sprejetju Uredbe pa postanejo predpis, ki ga ni mogoče vsak dan spreminjati. V zvezi z neizvedeno nalogo izdelave pašnih redov se je razvila burna razprava.

G. Pižmoht: Naloga komisije UO ČZS za čebelje paše je v zvezi s pašnimi redi definirana v predpisih, zato ima komisija glede tega enaka merila do vseh čebelarskih društev. Naloge v zvezi s pripravo pašnih redov preprosto ne gredo naprej, pojavljajo se težave z dajalcem soglasja, tj. s Skladom kmetijskih zemljišč.

G. Noč: Delavci ČSS morajo čebelarskim društvom v prihodnjih dveh mesecih pomagati pri pripravi pašnih redov.

G. Tomec: Zaradi nesprejetih pašnih redov smo čebelarji glede izrabe čebeljih paš v brezpravnem položaju.

G. Pušnik: Vsem predsednikom regijskih zvez je treba sporočiti podatke o stanju pašnih redov na njihovem območju, v delo naj se vključijo tudi predsedniki regijskih zvez.

G. Augustin: Komisija naj bo pri obravnavi pašnih redov bolj tolerantna, pašni redi so živa zadeva, ki se bo spreminjala.

Po razpravi so člani UO ČZS soglasno sprejeli:

Sklep št. 96: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije sprejema poročilo o izvajanju nalog iz Uredbe o programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005.

UO je potem sprejel sklep o imenovanju koordinatorskega projekta za pripravo programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letu 2006.

Sklep št. 96a: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije imenuje g. Boštjana Noča za koordinatorskega projekta za pripravo programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letu 2006.

V tretji točki dnevnega reda je UO ČZS odločal o najetu kratkoročnega bančnega posojila za uveljavitev zahtevkov iz Uredbe o programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005.

Obveznost ČZS na dan 5. 10. 2005 (dopolnitev že vloženih zahtevkov) so 48.162.209,81 SIT.

Predlagani sklep je na kratko pojasnil tajnik g. Tomec. Kot je dejal, sredstev iz Uredbe ne bo mogoče črpati, če ne bodo predložena dokazila o plačilu izvedenih nalog, zato je ČZS prisiljena najeti kratkoročno posojilo. Tako so člani UO ČZS soglasno sprejeli:

Sklep št. 97: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije sklene, da Čebelarke zveze Slovenije za likvidnostno spremljanje in zagotovitev popolnih zahtevkov najame kratkoročno posojilo v višini 45.000.000,00 SIT pod pogoji, ki so navedeni v gradivu za 7. redno sejo upravnega odbora.

POROČILO O IZVEDENIH NALOGAH UREDBE ZA LETO 2005 na dan 31. 8. 2005

Člen uredbe	Ukrep	Vrednost iz uredbe SIT	Izvedeno 31. 8. 2005
			Σ %
9.	Usposabljanje v čebelarstvu	22.497.119,00	14.697.950,00 65
10.	Didaktična oprema	10.800.000,00	8.931.993,81 83
11.	Svetovalna služba v čebelarstvu	25.056.150,00	12.011.390,25 48
13.	Usposabljanje na področju zatiranja varoe	25.422.329,00	10.800.210,17 43
17.	Opazovalno-napovedovalna služba	10.263.425,00	8.449.835,96 82
18.	Vzpostavitev in obnova stojišč	1.500.000,00	Delo ne poteka.
18/3.	Priprava pašnih redov	8.000.000,00	Delo poteka, vendar v letu 2005 ni bil potrjen še noben pašni red.
20.	Obnova čebeljega fonda	19.456.579,00	18.521.787,00 95
24.	Interna kontrola medu	13.968.089,00	Kontrolo izvaja KIS. 100
25.	Ocenjevanje medu	0	Delo poteka – financirano bo na podlagi uredbe 2006.
28.	Raziskava razširjenosti pelodnih zm	12.536.309,00	8.166.182,00 65
Σ		149.500.000,00	72.647.355,38
%		100	48,6

Člani UO so na prihodnjo sejo preložili razpravo o Programu svetovalne službe v čebelarstvu za leto 2006.

Člani UO so potem razpravljali o sprejetju odločitve o zaposlitvi delavcev svetovalne službe v čebelarstvu in sprejeli:

Sklep št. 98: Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije sklene, da v skladu s Programom svetovalne službe v čebelarstvu in predlogom gospodarsko-kadrovske komisije s 1. 7. 2005 ČZS sprejme v redno delovno razmerje za določen čas do 31. 10. 2005 (s poskusno dobo 4 mesece) kot delavki svetovalne službe v čebelarstvu:

- go. Lidijo Senič, univ. dipl. org.– menedžerko, in sicer na delovno mesto terenske svetovalke za območje Štajerske in Koroške, ter

- go. Tanjo Magdič, univ. dipl. komunikologinjo, na delovno mesto terenske svetovalke za območje Gorenjske.

S 1. 9. 2005 sprejme ČZS v redno delovno razmerje za določen čas do 31. 12. 2005 (s poskusno dobo 4 mesece) kot delavca svetovalne službe v čebelarstvu:

- g. Mirana Hočevanja, dipl. org. menedžerja, na delovno mesto terenskega svetovalca za območje Primorske, Obalno-kraške in Notranjske.

Potem je UO ČZS razpravljal o priznanju statusa Čebelarke zveze Slovenije za priznane rejsko organizacijo v čebelarstvu. Po pojasnilih tajnika je Čebelarška zveza Slovenije 4. 4. 2005 MKGP predložila rejski program za kranjsko čebelo za obdobje 2006-2010 in vlogo za priznanje rejske organizacije v čebelarstvu za obdobje od 2006-2010.

Dne 3. 3. 2005 je ČZS MKGP prosila za podaljšanje veljavnosti odločbe št. 321-06-64/2004-4, po kateri ji je bil status priznane rejske organizacije priznan do 30. 4. 2005. Z odločbo št. 321-06-64/2004-6 z dne 21. 4. 2005 je bil Čebelarški zvezi Slovenije status priznane rejske organi-

zacije zaradi izvajanja Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005 (Ur. l. RS, št. 117/04 in 27/05) znova podaljšani do 31. 10. 2005.

Dne 2. 9. 2005 smo od MKGP prejeli zahtevo št. 321-07-44/2004-11 z dne 31. 8. 2005, da dopolnimo našo vlogo za priznanje rejske organizacije v čebelarstvu. Dopolnitev vloge za priznanje rejske organizacije v čebelarstvu smo MKGP poslali 16. 9. 2005.

Nato je g. Pušnik pojasnil svoje delo v Svetu za živinorejo in težave, povezane z sprejetjem rejskih programov. Poudaril je, da je treba zagotoviti večjo aktivnost Strokovnega sveta PRO.

Po razpravi SO člani UO ČZS soglasno sprejeli:

Sklep št. 99: Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije se je seznanil z aktivnostmi za pridobitev priznanja statusa prve priznane rejske organizacije v čebelarstvu za obdobje 2006–2010. Hkrati je soglašal, da strokovno vodenje rejskega programa za kranjsko čebelo v obdobju priznanja v imenu Kmetijskega inštituta Slovenije kot druge priznane rejske organizacije v čebelarstvu na podlagi medsebojne pogodbe opravlja prof. dr. Aleš Gregorc.

Sledila sta obravnavna in sprejetje odločitev v zvezi z delovanjem "Šole čebelarjenja Antona Janše".

V uvodu k tej točki je predsednik Programskega sosveta izobraževanja g. Franc Šivic pojasnil namen sprejetja predlaganih sklepov.

Prvotna zamisel o vlogi Šole čebelarjenja Antona Janše (v nadaljevanju: šola) kot osrednje organizacijske enote za izobraževanje pri ČZS v postopkih za ustanovitev šole ni dobila širše podpore. Pojavile so se nekatere težave v zvezi z uvajanjem in delom šole. Zaradi učinkovitega dela vseh izvajalcev je treba nekatera določila v ustanovitvenem sklepu šole št. 61 spremeniti in dopolniti. Za boljše delovanje šole so zato sprejeli nekatere sklepe.

V 4. členu sklepa je treba naslov Programskega sosveta šole spremeniti v Programski svet izobraževanja pri ČZS.

Sklep št. 100: Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije sprejema navedene spremembe in dopolnitve ustanovitvenega sklepa št. 61 o Šoli čebelarjenja Antona Janše pri ČZS.

Sklep št. 101: V skladu s 5. členom ustanovitvenega sklepa je upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije sklenil, da dozdajšnjega v. d. strokovnega vodje izobraževanja g. Janeza Miheliča v skladu z določili 38. člena Pravil ČZS razporedi na delovno mesto strokovnega vodje izobraževanja, tako da bo g. Janez Mihelič od 1. 10. 2005 naprej opravljal dela glavnega in odgovornega urednika glasila Slovenski čebelar in strokovnega vodje izobraževanja pri ČZS.

V skladu s 6. členom ustanovitvenega sklepa upravni

odbor Čebelarске zveze Slovenije sklene, da dozdajšnjemu predstojniku šole g. Antonu Rozmanu podaljša rok imenovanja za dobo trajanja mandata tega upravnega odbora, z vsemi pooblastili pa ga med njegovo odsotnostjo nadomešča g. Anton Grebenšek.

V zvezi z izhodišči za pripravo letnega programa usposabljanja čebelarjev v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2006 so člani nato sprejeli:

Sklep št. 102: Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije sprejme sklep o izdelavi organizacijskih projektov za izvedbo ukrepov tehnične pomoči čebelarjem v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2006. Prav tako sprejme sklep o javnem pozivu (vabilu) k sodelovanju pri pripravi in izvedbi programa usposabljanja čebelarjev po Programu za leto 2006.

Sklep št. 103: Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije sprejme Pravilnik o organizaciji in delovanju "Šole čebelarjenja Antona Janše".

K sedmi točki dnevnega reda so sprejeli:

Sklep št. 104: Za predstavnika Čebelarске zveze Slovenije v projektni skupini za pripravo strateških dokumentov razvoja podeželja za obdobje 2007–2013 upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije imenuje g. Vlada Pušnika, ta pa sam imenuje svoje sodelavce.

Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije je nato na podlagi nekaterih predlogov za spremembo s **sklepom št. 105** sprejel Čebelarski kodeks.

Z malenkostnimi spremembami je nato s **sklepom št. 106** sprejel Pravilnik o svečani čebelarski obleki.

V deseti točki dnevnega reda so člani UO obravnavali predlog "Pravilnika o uporabi prapora Čebelarске zveze Slovenije, območnih čebelarskih zvez in čebelarskih društev".

Predlog Pravilnika je leta 2003 pripravilo tajništvo ob pomoči strokovnih sodelavcev na področju zastavoslovja.

Po razpravi člani upravnega odbora niso sprejeli Pravilnika o uporabi prapora Čebelarске zveze Slovenije, območnih čebelarskih zvez in čebelarskih društev, tajništvo pa so naložili, naj ga glede na podane pripombe dopolni oz. spremeni ter ga predlaga v sprejetje na prihodnji seji UO ČZS. Zato so sprejeli:

Sklep št. 107: Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije ne sprejme predlaganega "Pravilnika o uporabi prapora Čebelarске zveze Slovenije, območnih čebelarskih zvez in čebelarskih društev".

Sklep št. 108: Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije sprejme v članstvo zveze Društvo čebelarjev Blagovna, v evidenčno članstvo pa Čebelarsko zvezo Slovenske Konjice.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

THERMOSUBLIMATOR®

Zatiranje varoe s Thermosublimator®-jem, ki je bil opisan v SČ, št. 1/2002, je v treh letih izvedlo več kot 300 čebelarjev tako doma kot v tujini. Številni so sporočili, da so imeli močne in zdrave čebele in veliko medu. Thermosublimator® smo izpopolnili tako, da deluje samodejno, in omogoča, da čebelar lahko med delovanjem zapusti čebeljak in se tako izogne vdihovanju hlapov oksalne kisline, saj po izparitvi Thermosublimator® sam ugasne. Oksalni kislini, ki smo jo uporabljali doslej, smo dodali še eterična olja, saj ta poveča učinkovitost.

En set vsebuje: oksalno kislino in eterična olja za 200 družin, tekoči vosek, 6 Thermosublimator®-jev in izčrpna navodila.

Informacije:

Avtor: Ivan Jurkovič, univ.dipl. ing.
E-pošta: ivanjurkovic2002@yahoo.de

Telefon: 01/5373636, 031/325089
01/5612070

Firma

Ugodno — kozarci za med

STENKO d.o.o.

Špruha 3 – TRZIN – ☎ (01) 562 17 22

DELOVNI ČAS:

ponedeljek – petek:
7.00 do 16.00

Sobota: 7.30 do 12.00

Čebelarjem ponujamo steklene kozarce po ugodnih cenah: 720 ml (grlo Ø 82 mm) po 32,64 SIT/kos (rimfuza), pakirani po 37,44 SIT/kos. 370 ml (grlo Ø 66) po 26,40 SIT/kos, pakirani po 30,40 SIT/kos, pokrove, zlato lakirane, 0,82 mm, po 16,60 SIT/kos, in 0,66 mm po 13,60 SIT/kos. Po dogovoru naročeno blago tudi dostavimo.

Odkritje spomenika čebelarju Franu Lakmayerju v Preddvoru

Boštjan Roblek, inž. str., in Metka Roblek

Čebelarji člani ČD Preddvor in njihovi gostje so se na sončno soboto, 10. septembra letos, pri OŠ Matije Valjavca v Preddvoru zbrali na posebni slovesnosti v

okviru občinskega praznika. Odkrili so namreč spomenik svojemu nekdanjemu sokrajanu, župniku, piscu in čebelarju Franu Lakmayerju.

Zbrali so se ob lipi, ki so jo čebelarji ČD Preddvor posadili leta 1999 ob 80-letnici svojega društva, v njeni bližini pa so letos postavili v skalo vdolan in s svetjem okrašen relief Frana Lakmayerja. Vse priprave na postavitev tega spomenika so zvečine opravili prizadevni člani ČD Preddvor sami, in to: predsednik Peter Piškur ter člani Jože Osteman, Franc Jelovčan, Jože Kokl, Andrej Štular, Ivan Nahtigal, Damijan Kovačič, Janez Povše, Aleš Okršlar in Andrej Šavs. Osnutek reliefa in plošče sta izdelala Boštjan Roblek in Franc Seifert, ki je oboje tudi dokončno oblikoval.

Te slovesnosti so se kot gostje udeležili tudi župan občine Preddvor, mag. Franc Ekar, podpredsednik ČZS in predsednik Čebelarke zveze Zgornje Gorenjske g. Boštjan Noč ter predstavniki in praporščaki iz čebelarskih društev Bohinj, Jesenice, Žirovnica in Cerklje na Gorenjskem.

Podpredsednik ČD Preddvor Janez Čibej je v svojem nagovoru najprej pozdravil vse čebelarke in čebelarje ter goste, potem pa je g. Boštjan Roblek govoril o življenju in delu Frana Lakmayerja. Podatke je zbral ob pomoči žene Metke, med drugim pa je povedal:

"Pred šestimi leti smo ob 80-letnici Čebelarskega društva Preddvor posadili lipo, pod njo pa smo v posebno bakreno posodo vstavili steklenico z zapisom o posaditvi čebelarske lipe in 80 kovanci po 50 stotinov, na katerih je relief kranjske sivke, ter pri lipi postavili leseno tablo z napisom "80 let Čebelarskega društva Preddvor".

Po približno petih letih smo ugotovili, da lesena tabla kljub obnavljanju razpada, zato smo sklenili, da namesto lesene table postavimo bronast relief z likom čebelarja Frana Serafinskega Lakmayerja, ki je bil 21 let župnik v preddvorski fari. V tem obdobju je bilo leta 1919 med drugim ustanovljeno tudi preddvorsko čebelarsko društvo.

V uradnih zapiskih, ki sva jih ob pomoči sina, prof. Boštjana Robleka, dobila v knjižnici Zavoda svetega

Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani, je Fran Lakmayer opisan kot navdušen in napreden čebelar. Že leta 1907 je pri Mohorjevi družbi v Celovcu izdal za Slovence pomembno knjigo "Umno čebelarstvo". Tedaj je namreč izšel prvi del "Splošno čebelarstvo", leta 1908 pa še drugi del "Napredni čebelar", ki je kmalu pošel, tako da je ponatis drugega dela v skrajšani obliki potem izšel leta 1922. To je dokaz, da so na slovenskih tleh v tistem času delovali napredni čebelarji in dobri gospodarji.

Fran Lakmayer se je rodil 24. julija 1863 v Horinu pri Budjovicah na Češkem. Gimnazijo je obiskoval v Jindichovem Gradcu, kjer je leta 1885 tudi maturiral, potem pa je v Ljubljani študiral bogoslovje. Kot kaplan je leta 1889 služboval v Hrenovcih, leta 1899 v Naklem, leta 1892 v Trnjam, kot župnik pa leta 1893 v Grahovem in leta 1898 pri Sv. Joštu nad Vrhniko. Od leta 1908 do 1929 je bil duhovni svetnik v Preddvoru.

Od leta 1901 je s številnimi strokovnimi članki sodeloval pri Domoljubu, Češkem Včelaru in Slovenskem čebelarju. V slovenskem čebelarskem glasilu je leta 1920 izšla tudi njegova poučna povest "Čebelarji v Ljubočah", ki je bila leta 1930 objavljena tudi v Hrvatski Pčeli.

V Preddvoru je bil več let predsednik kmetijske podružnice ter več kot 21 let ravnatelj in upravitelj tamkajšnje hranilnice in posojilnice ter prosvetnega društva. Pri Florjanu Mubiju na Srednji Beli je imel tudi svoj čebelnjak. Svojo bogato življenjsko pot je sklenil 24. decembra 1946 na Vrhniki.

Preddvorski čebelarji smo g. Franu Lakmayerju hvaležni za odlično opravljeno strokovno delo na področju čebelarstva, saj je njegova knjižna zapuščina izjemno dragocen prispevek k razvoju čebelarske znanosti v celotnem slovenskem prostoru. Še posebej knjiga "Umni čebelar", v kateri je predstavil teorijo in prakso čebelarjenja v tedanjem času. Hvala mu za vse, kar je dobrega ustvaril in podaril prihodnjim rodovom."

Spominski relief je blagoslovil prof. Stane Okorn.

Nastop harmonikarja.

Boštjan Roblek odkriva spominski relief.

Nato sta spominski relief slovesno odkrila Metka in Boštjan Roblek iz Bašlje, blagoslovil ga je prof. Stane Okorn iz Trstenika, ki je nadomeščal domačega župnika Miho Lavrinca, ga. Francka Šavs pa je prebrala berilo. Za uspešno opravljeno delo pri postavitvi spomenika je čebelarjem čestital župan, mag. Franc Ekar. Za njim je pobudo za postavitev reliefa pozdravil tudi predsednik Čebelarске zveze Zgornje Gorenjske g.

Boštjan Noč ter za ta dosežek čestital vsem članom ČD Predvor. Sledil je kulturni program, v katerem so pod vodstvom mentorice recitali in peli učenci OŠ Matije Valjavca, dva učenca pa sta zaigrala celo na harmoniko.

Nasproti spominske plošče smo pripravili tudi razstavo čebeljih pridelkov in čebelarskih eksponatov, žene čebelarjev pa so za udeležence pripravile manjšo pogostitev.

Ptujski čebelarji so praznovali 100. obletnico ustanovitve "Slovenskega čebelarskega društva za Spodnjo Štajersko"

Franjo Rebernak, Ptuj

Ptujski čebelarji so lani javnosti slovesno predstavili gospodarski in narodnostni pomen ustanovitve prvega "Slovenskega čebelarskega društva za Spodnjo Štajersko" in njegove ptujske podružnice pred 100 leti. Jubilejne prireditve so sicer imele širši regionalni odmev, žal pa jim osrednji čebelarski tisk ni namenil ustrezne in pravočasne pozornosti. Upati je, da s pričujočim, sicer zapoznelim, a vendarle ne prepoznam sestavkom aktualni pomen ptujskega jubileja ne bo nič manjši. Zato naj bralcem Slovenskega čebelarja posredujem najpomembnejše poudarke sicer razgibane, zanimive in pester osrednje spominske prireditve, ki jo je 7. avgusta 2004 na Ptuj pripravilo tamkajšnje čebelarsko društvo.

Po začetnih formalnostih in uvodnem poročilu predsednika Čebelarskega društva Ptuj Stanka Gregoreca so se zvrstili pozdravni nagovori predstavnikov čebelarskih organizacij iz širše regije in lokalne skupnosti. Osrednji slovesni govorik je bil predsednik Čebelarске zveze Slovenije Lojze Peterle, ki je zbrane seznanil s svojimi pogledi na aktualne probleme v slovenskem čebelarstvu in z obeti v novi Evropi. Sledila je podelitev priznanj zaslužnim čebelarjem ter spominskih daril uglednejšim gostom. Slovesnosti so se udeležili tudi tajnik Čebelarске zveze Slovenije Anton Tomec, odgovorni urednik Slovenskega čebelarja Janez Mihelič in predsednik mariborske čebelarske zveze Vlado Pušnik. Udeleženci so jubilejno slovesnost sklenili v vedrem in sproščenem razpoloženju ob domačih dobrotah.

V jubilejnih dneh so čebelarji postavili na ogled stare panje, čebelarsko opremo, orodja ter čebelje pridelke. Društvo je izdalo svoj zbornik s čebelarsko kroniko in ponatis Zbranih del štajerskega potujočega čebelarskega učitelja Ivana Juraničiča (1861–1935), ki

jih je zbral Jože Hauser. Še pred koncem lanskega jubilejnega leta je Čebelar斯卡 zveza Slovenije ob podpori Čebelarskega muzeja Radovljica ter mariborske in ptujske čebelarske zveze poskrbela za ponatis Juraničičevega rokopisa "Čebeloreja" iz leta 1888.

V ohranjenih ustanovitvenih listinah osrednjega štajerskega čebelarskega društva in njegove prve podružnice ter v zapisih čebelarskih kronistov zasledimo, da so se priprave na organizirano osamosvojitve slovenskih čebelarjev na štajerskem začele že na prelomu iz 19. v 20. stoletje na pobudo Ivana Juraničiča iz Sv. Andraža v Slovenskih goricah. Bil je tudi plodovit pisec strokovnih razprav in člankov o čebelarstvu. Njegov opus obsega več kot 180 bibliografskih enot, ki so bile v letih od 1898 do 1932 po večini objavljene v Slovenskem čebelarju.

Ustanovnega občnega zbora "Slovenskega čebelarskega društva za Spodnjo Štajersko", ki je bil 5. aprila 1904 v prostorih slovenske čitalnice na Ptuj, se je udeležilo 60 čebelarjev iz različnih krajev štajerske. V istem letu (1904) je bilo ustanovljenih še 12 društvenih podružnic, prva na Destniku (1. maja 1904), naslednjih 11 pa na Ptuj (za okolico), pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, v Cerkevniku, Domavi, Gorišnici, Juršincih, Ormožu, Slovenj Gradcu, Gornji Radgoni, Šentjurju pri Celju in na Murskem polju. Osrednje društvo s podružnicami je ob koncu leta 1904 štel 340 članov. Društvo je imelo predvsem usmerjevalno, povezovalno in usklajevalno vlogo, osrednje prizorišče delovanja čebelarjev pa so bile podružnice.

V štajerski čebelarski zgodovini je ostalo marsikaj neznanega, zlasti neznano pa je obdobje od obnove štajerske kmetijske družbe v Gradcu (1819) do konca 19. stoletja. Nekaj fragmentov o tem je objavil Slovenski čebelar v zgodnjih petdesetih letih prejšnjega stoletja.

STROKOVNA ČEBELARSKA ESKURZIJA NA KOROŠKO

Trajče Nikoloski

Tudi letos smo se skupaj člani ČD Lukovica in ČD Mengeš odpravili na strokovno ekskurzijo. Namenili smo se na ogled znamenitosti Koroške.

V soboto, 20. avgusta 2005, smo se že zgodaj zjutraj z avtobusne postaje Lukovica odpravili proti naši lepi Koroški. Po uri in pol vožnje smo prispeli do prvega cilja naše ekskurzije, to je do elektrarne Dravograd, kjer nas je pričakal njen vodja. Izvedeli smo precej stvari, o katerih večina izmed nas do takrat ni vedela veliko. Ko se z avtom voziš mimo, včasih elektrarne niti ne opaziš, ko pa jo obiščeš, si jo ogledaš in spoznaš njeno zgodovino, pa ta nenadoma postane nekaj veličastnega. Čebelarji smo si elektrarno ogledovali z velikim zanimanjem, ob tem pa smo tudi veliko spraševali, bodisi o sami elektrarni in njeni vlogi bodisi o njeni pomembnosti pri proizvodnji električne energije.

Po uri in pol smo se odpeljali na turistično kmetijo na Ravnah. Tam sta nas pričakala gospodinja kmetije, gospa Jelka in čebelarji mojster Franc Panker. Najprej smo se dodobra okrepčali s krepko malico, potem pa nam je gospod Panker pokazal čebelnjak in plemenilno postajo, ki sta v neposredni bližini kmetije in delujeta kot raz-

vojno in učno središče koroških čebelarjev v okviru Koroške čebelarjeve zveze in ČZS. Čebelarji mojster g. Franc Panker nam je pripravil zelo zanimivo strokovno predavanje. Najprej je predstavil delovanje Koroške čebelarjeve zveze, razvojnega in učnega središča ter plemenilne postaje, potem pa nam je pojasnil, kako na njihovem območju zatirajo varoo. Zastavili smo mu številna vprašanja in dobili smo tudi izčrpne odgovore. Od tam nas je pot vodila na ogled Rudniškega muzeja Mežica.

Ob strokovnem vodstvu vodnikov smo se podali v samo osrčje gore Pece in res doživeli nekaj prelepega, prečudovitega. Ko to vidiš in spoznaš zgodovino rudnika, te spreletava srh, ko pomisliš na naporno delo in življenje Korošcev.

Po ogledu smo se odpravili na zaslužno večerjo v gostišče Delalut, kjer so nam hitro postregli z dobro hrano, kot da bi vedeli, da smo že malce lačni. Po večerji smo v sproščenem klepetu in zvokih harmonike, s katerimi nas je razveseljevala naša Francka, stmili dogodke dneva in se počasi odpravili proti domu. Med vožnjo smo veselo kramljali, tako da nam je zelo hitro minila. To je bil še en dan prijetnih doživetij, poln lepih in seveda tudi poučnih trenutkov.

Naj med!

Vse pisce osmrtnic prosimo, da pri imenu pokojnika navedejo tudi datum ali vsaj letnico rojstva in smrti. Ta podatek pogosto potrebujejo pisci različnih zgodovinskih spisov, npr. društvenih zbornikov, kot tudi drugi. Vsem lepa hvala.

Uredništvo

**JOŽE FELICIAN
(1916–2005)**

V letošnjih prvih spomladanskih dneh, ko je toplo sonce priklinalo čebele na prvo pašo v naravi, smo izvedeli, da med nami ni več našega marljivega in skrbnega člana Čebelarstva društva Leskovec - Jožeta.

Bil je dober srčen in skrben mož, oče, dedek, brat, stric, svak ter dober čebelar, priazen sosed in prijatelj vsem ljudem. V svojem rojstnem kraju, Velikem Podlogu je preživel mladost v trdni kmečki družini, v kateri je spoznaval življenje in delo v naravi, ki jo je spoštoval in imel rad vse do svoje smrti. Že pred 2. svetovno vojno se je izučil za mizarja in se zaposlil pri Mizarstvu Arh v Leskovcu. Toda svetovna vojna

je leta 1941 prekinila njegovo poklicno pot, saj je bila med množico izgnancev tudi njegova družina. Zelo daleč od domovine in v tujih taboriščih so minevala njegova mladostna leta. Po končani vojni in vrnitvi v domovino je bilo veliko dela pri obnovi domačije. Tudi zaposlitev ni bilo. Zato je poklicno pot najprej nadaljeval kot samostojen obrtnik v domači mizararski delavnici, pozneje pa se je zaposlil v podjetju Kovinarska Krško in kot orodjar delal do upokojitve. V lepo urejenem domu sta z ženo Marijo skrbno vzgojila svoja otroka Jožeta in Marijo, na katerega je bil pokojni oče Jože zelo ponosen. Že leta 1949 se je začel tudi sam ukvarjati s čebelami, si na domačem vrtu postavil čebelnjak, ki še zdaj krasi urejeno okolje. Ob njem je rad preživel mirne trenutke, opazoval je drobne čebele, kako vztrajno nabirajo darove narave in oprašujejo cvetje.

Čebele je gojil in oskrboval z velikim spoštovanjem in ljubeznijo vse do svoje smrti.

Bil je dejaven član ČD Leskovec in ČZ Krško, v kateri je deloval kot član upravnega in nadzornega odbora. Za njegovo vestno delo mu je ČZS podelila odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Njegovo delo je bilo vitkano tudi v domačo krajevno skupnost, gasilsko društvo in lovsko družino. Njegovo prizadevanost potrjujejo priznanja, med katerimi je na vidnem mestu v domači hiši tudi diploma za najbolj urejeno domačijo.

Za vse, kar je storil dobrega v čebelarstvu, smo mu iskreno hvaležni; ohranili bomo trajen spomin na njegovo delo in prijateljstvo.

Čebelarji ČD Leskovec

IVAN VOJSK

V začetku marca 2005 smo se čebelarji Čebelarstva društva Gorišnica poslovili od čebelarja Ivana Vojska. Rodil se je leta 1933 v kmečki družini v vasi Zagotiči. Začetki njegovega čebelarjenja segajo v njegova otroška leta.

Čebelaril je z različnim številom panjev, nazadnje z devetimi družinami. Kot ustanovni član društva si je zelo prizadeval, da je Čebelarstvo društvo Gorišnica leta 1983 znova oživilo svoje delovanje. Veliko je pripomogel k razvitju društvenega prapora in tudi k razvitju praporov sosednjih društev. Kot pobudnik in organizator je sodeloval na vseh društvenih prireditvah, predavanjih in čebelarstvih razstavah. V zadnjih letih je bil predsednik CZ Ptuj, v katero je vključenih šest društev. Skrbel je za sodelovanje in povezovanje čebelarstev na našem območju in pod njegovim vodstvom se je razvilo tesnejše sodelovanje s CZ Maribor.

Njegovo delo in požrtvovalnost pa nista bila namenjena samo čebelarstvu, saj je bil dejaven tudi v drugih društvih v občini, za svoje delo pa je prejel številna priznanja. Za svoje delo na področju čebelarstva je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter posebno priznanje društva ob razvitju prapora. Ljubezen do narave in čebel ga je oblikovala v poštenega, trdnega človeka, odprtega in dobrega v odnosih z vsemi člani društva. Vse upe, pričakovanja in načrte mu je prekržila nenadna smrt in ga za vedno iztrgala iz naše družine. Zelo ga bomo pogrešali, vendar bomo nadaljevali vse dejavnosti, ki jih je začrtal prav on. Ivana bomo ohranili v lepem spominu kot dobrega čebelarja in prijatelja.

ČD Gorišnica

RAJMUND - RAJKO MIUC

Bil je hladen marčevski dan, ko smo čebelarji ČD Selnica ob Dravi izvedeli, da nas je po kratkotrajni bolezni za vedno zapustil naš prijatelj in čebelar Rajmund - Rajko Miuc. Od njega smo se poslovili 23. marca 2005 na selniškem pokopališču.

Pokojni Rajko je bil rojen leta 1938 v kmečkem okolju prelepega Kozjaka. Že takrat mu je bila določena njegova nadaljnja življenjska pot, ki je bila v veliki meri posvečena naravi, najprej lovstvu, potem pa tudi čebelarstvu.

Se januarja, ko se zaradi bolezni prvič ni udeležil seje UO in občnega zbora, smo vsi upali, da se bomo kmalu znova videli. Takoj po seji UO smo mu v začetku meseca februarja osebno izročili odličji Antona Janše III. stopnje, ki ga je prejel kot član UO in neutrudni poverjenik za pašni red in pašni kataster. Ob tej priložnosti je izrazil tudi željo, da bi naslednjo sejo UO sklicali na njegovem domu. Ko smo se v začetku marca tam res sešli, nismo slutili, da je to srečanje tudi naše zadnje in da se je tako pravzaprav želel posloviti od svojih prijateljev, s katerimi je več let delal v UO društva. V pomenku z nami je še koval načrte, kaj je vse bo treba storiti, da bomo v okviru izdelanega pašnega reda tudi letošnje poletje pripravili pričakani prve dovoze čebel na začasna stojišča.

Kruta usoda, ki Te je iztrgala iz naših vrst, je povzročila vrzel, ki jo bomo le s težavo zapolnili. Na vso srečo si za čebelarjenje navdušil in vzgojil dostojnega naslednika, ki bo lahko prevzel tvoje čebelice.

ČD Selnica ob Dravi

JANEZ BUKOVEC (1936-2005)

Maja letos smo se člani ČD Britof - Predoslje poslovili od prijatelja in čebelarja Janeza Bukovca. Rodil se je leta 1936 na Sv. Ožboltu nad Zmincem v Poljanski dolini. Večino mladih let je preživel na Suhi pri Škofji Loki. Pozneje si je ustvaril lep dom v Britofu pri Kranju.

Poleg poklicnega dela v zavarovalništvu je bil zelo dejaven tudi na različnih drugih področjih, najbolj pri srcu pa so mu bile čebele. Čebelariti je začel leta 1971 in je skrbel za več kot 30 čebeljih družin. Ves čas je bil zelo dejaven v matičnem čebelarstvu, kot tajnik pa je bil zaslužen tudi za preoblikovanje v zdajšnje ČD Britof - Predoslje. To funkcijo je opravljal tudi v zadnjih šest let.

Vsako sezono je čebele prevažal na pašo v svojo rodno vas. Svoje izkušnje in znanje je nesebično prenašal na druge čebelare. Za svoje dobro in izjemno prizadevno delo v društvu je prejel tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

Spoštovanega prijatelja in skrbnega čebelarja bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Britof - Predoslje

MIRO SANABOR (14. 4. 1942-10. 8. 2005)

Smrt je zopet kruto posegla v naše čebelarstvo in nam iztrgala Mira Sanaborja, enega najbolj znanih kamniških čebelarjev. Rodil se je leta 1942 v Dutovljah, od leta 1964 naprej pa

se je stalno naselil v Kamniku, kjer se je zaposlil in ustvaril dom in družino. Sočasno se je tudi včlanil v ČD Kamnik. Na svoji čebelarški poti je čebelaril z največ 20- AŽ panji, ki jih je občasno tudi prevažal na različne paše. Bil je zelo vesten čebelar, saj ni bilo dneva, da ne bi bil pri svojih ljubljenuh. Poleg tega je bil zelo aktiven tudi v društvu, kjer je bil ves čas član upravnega odbora in je opravljal različne funkcije. Še najbolj ga je zanimalo zdravstveno varstvo; včasih je bil čebelarški preglednik, zadnja leta pa je bil predsednik komisije za zdravstveno varstvo v ČD Kamnik. Številni kamniški čebelarji se ga spominjamo kot nesebičnega, vedno pripravljenega pomagati pri čebelah, bodisi z nasvetom ali pa še pogostje kar konkretno. Nekaj mlajšim članom je bil pravi mentor.

Njegova dejavnost ni bila omejena zgolj na domače društvo; v narodni noši je s svojo soprogo širil dober glas o slovenskih čebelarjih na več kongresih Apimondie. Bil je drugi praporščak ČZS.

Za svoje bogato in nesebično delo je prejel priznanja Antona Janše tretje, druge in nazadnje maja letos tudi prve stopnje.

Za njegove ljubljene zdaj prav tako vestno skrbi njegov sin in čebelarska tradicija se pri Sanaborjevih kljub kruti smrti tako nadaljuje, prav tako pa bo med čebelarji vedno živ tudi spomin nanj.

ČD KAMNIK

PRODAM TAM (T11, 130) letnik 1989, dolžina 6,20 m, nepredelan, inf. 041/800 196, in gozdni, cvetlični in lipov med. **PRODAM** TAM 4500, registriran, s 60 10S AŽ-panji (naseljenimi). Družine so zdravstveno pregledane. Inf. 02/753 1971.

PRODAM akacijev med, inf. 041/560 075.

PRODAM šestdeset naseljenih 10S AŽ-panjev na tovornjaku TAM 4500, inf. 041/355 027.

PRODAM prevoznik čebelnjak TAM 5000, surov propolis ter osmukan in zmrznjen cvetni prah, inf. 040/242 323.

PRODAM kakovosten osmukan cvetni prah in medico, cena po dogovoru, inf. 031/615 927.

PRODAM kostanjev, cvetlični in gozdni med, inf. 03/572 73 43 ali 031/766 533.

PRODAM cvetlični, gozdni, smrekov in akacijev med, inf. GSM 040/257 446.

PRODAM stroj za rogljičenje (cinkanje) panjev. Zelo ugodno! Inf. 04/510 62 50.

PRODAM PREVOZNI ZABOJNIK ZA 12-LR PANJEV – rabljen eno sezono, zelo kvalitetno izdelan, prevozen s klasično prikolicco, inf. 031/381 876

PRODAM cvetni prah in cvetlični med, inf. 031/50 36 35.

PRODAM točilo za med, ročno trisatno, nerjaveče INOX, skoraj novo, inf. 041/961 470.

PRODAM 4 AŽ, panje 10S in dva polovičarja, naseljene ali samo čebele na satju, inf. 05/39 39 004.

PRODAM kostanjev in lipov med, inf. 041/912 385.

PRODAM med akacijev in cvetlični, inf. 01/52 84 960 in 041/414 355.

Čebelarstvo društvo Kamnik bo 24. novembra 2005, proslavilo 100-letnico delovanja.

OBVESTILO PONUDNIKOM IZVAJANJA PROGRAMA USPOSABLJANJA ČEBELARJEV V LETU 2006

Čebelarska zveza Slovenije bo na podlagi letnega programa usposabljanja 2006 objavila javno povabilo za izbor izvajalcev programa usposabljanja čebelarjev v prihodnjem letu, in to takoj, ko bo sprejeta Uredba o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2006. Predvideni rok sprejetja Uredbe je konec meseca oktobra 2005.

Čebelarska zveza Slovenije

APIS M & D, d. o. o.
MARKO DEBEVEC
 ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: (01) 755 12 82
 faks: (01) 755 73 52

**Odperto: ob delavnikih od 9.-12. in od 16.-18. ure,
 ob sobotah od 9.-12. ure**

- POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL •
- APNENOGL - NOSEMAGEL - STIMULANS - VAROGEL

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI.

- PO IZJEMNO NIZKI CENI VAM IZ VAŠEGA VOSKA IZDELAMO SATNICE - 180 SIT/KG • VOSEK STERILIZIRAMO PRI 125° C • VOSEK ODKUPUJEMO PO 800-900 SIT ZA KILOGRAM •

AŽ-panji 10-satni

PRAŠILČEK AŽ 5- in 7-satni

SATNIKI
 AŽ - vrstan, lepjen, zbit
 LR - standard LR 2/3

PREDELAVA VOSKA
 V SATNICE, samo 180 SIT/kg

AŽ-trietalni panji

LR-standard
 in 2/3 LR-panji

Kvalitetne RSF-točila po
 ugodni ceni

KAKOVOSTNE
 BELJAKOVINSKE
 POGAČE V OBLIKI PASTE.
 IZDELANE SO PO POSEBNEM
 POSTOPKU IN SE NE
 STRDIJO.

KAKOVOSTNE
 ČEBELARSKE
 ROKAVICE IZ
 NAJBOLJŠEGA
 USNJA

PAJČOLANI PO
 UGODNIH
 CENAH

TRANSPORTNA PVC-
 MATIČNICA. CENA JE
 17 SIT.

**PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN
 KAKOVOSTNO.**

**UPORABIJAMO VODOODPORNE
 MATERIALE IN LEPILA.**

**KAKOVOSTNA IZDELAVA PO UGODNI
 CENI.**

PO UGODNI CENI VAM NUDIMO SLADKOR OD 168 - 173 SIT, ODVISNO OD KOLIČINE TUDI CENEJE.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Logar

**V mesecu novembru
 izkoristite**

**10% otvoritveni popust
 na vso čebelarsko
 opremo na zalogi.**

Preselili smo se v

**Obrtno poslovno cono (OPC)
 v Šenčurju, Mlakarjeva 99.**

V novi trgovini vam nudimo:

- pestrejši izbor čebelarske opreme
- večji razstavljeni prostor
- lažji dostop do trgovine
- ugodne cene.

Delovni čas trgovine:
 od ponedeljka do petka
 od 9.00 do 17.00
 ob sobotah od 9.00 do 12.00

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
 ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.**

**Otvoritveni popust velja le na
 sedežu podjetja.**

**Nanj se ne priznavajo
 dodatni popusti in ne velja
 kartica ugodnosti.**

LOGAR TRADE, d.o.o.

Zupanova 1, 4208 Šenčur

tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415

e-pošta: info@logar-trade.si

internet:: www.logar-trade.si

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA

TEL: 01 755 13 17 – GSM: 041 420 200

- **AŽ-panji** (9s, 10s, 12s)
- **prašilčki** (5s, 7s)
- **lipovi satniki**
- **zaklade Debelak** (9s, 10s)
- **pitalniki Frančič**
- **distančni vložki**
- **vehe** za povezavo AŽ-panjev
- **trietalni AŽ** (10s)
- **AŽ-Kozinc 11 + 3**

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. – Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). – Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

Povpraševanje po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko!

HÖDL

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da opazujete kuhanje Vaših starih satov in surovega voska. Ker je treba priti samo enkrat, prihranite čas in denar.
- Pričakujemo vašo predhodno najavo po telefonu +43(0)3475/2270.
- Vosek predelujemo s tehnološko najmodernejšo opremo.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki izključujeta možnost kakršne koli okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas kuhanja je približno 3 ure pri 20 kg surovega voska in 4 ure pri 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnice kakršne koli debeline in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- **Stare sate in surov vosek je mogoče kadar koli zamenjati za satnice.**
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch – Steiermark, Austria**

Tel./faks: +43(0)3475/2270

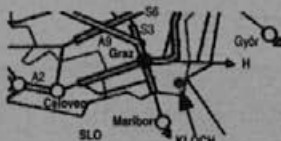
E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas: **ponedeljek-petek** 8.00–12.00, 13.00–18.00
sobota 8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Kako nas najdete:

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898.

Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks (01) 729 61 32, Barbara Zajc 041/370 409, Anton Tomec (01) 729 61 02.

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@cebelarska-zveza-slo.si – pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@cebelarska-zveza-slo.si – urednik Janez Mihelič: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: predsednik Franc Šivic, univ. dipl. inž. gozd. – člani: Miro Cetina, univ. dipl. inž. gozd., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., dr. Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. inž., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., Franc Grajzar, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., dr. Janez Grad, Martin Bajc, dipl. inž. gozd.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2005 za nečlane je 10.000 SIT. Posamezna številka stane 900 SIT za člane oz. 950 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV.

Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 8.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 60 SIT. Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 120.000 SIT, v sredini 72.000 SIT, pol strani 36.000 SIT, tretjina strani 24.000 SIT, četrt strani 16.800 SIT, pasica 4.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celotno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120.

Za naročnike iz tujine – devizni račun: LJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 50 USD.

Priprava za tisk: Tiskarna Grafika Soča – Nova Gorica.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debeljak, dipl. inž. arh.

Oddaja tekstov: članki do petega, obvestila, reklame do desetega, mali oglasi do petnajstega v mesecu.

Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica.

Glasilu **Slovenski čebelar**, ki ga izdaja Čebelarstvo zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Pri financiranju izdajanja Slovenskega čebelarja sodeluje Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s. p.

Gabrije 42, 1356 Dobrova

Tel.: ++386(0)1/ 364 11 06,

faks: ++386(0) 1/ 364 13 07

GSM: 031/351 964 – e-pošta: robineli@s5.net

ČEBELARSTVO – IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME – TRGOVINA

Avtomatska škropilnica
za zdravljenje čebel
z oksalno kislino

DELOVNI ČAS:

pon.–pet. od 8.–12. in od 15.–18. ure

Trgovina bo do konca leta ob sobotah
ZAPRTA.

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO
IZKAZNICO PRIZNAMO POPUST

ZMERNOST CEN – TRADICIJA – KVALITETA
IZKUŠNJE, PRIDOBIVJENE V LASTNEM
ČEBELARSTVU

Bliža se čas daril...

Kartonska embalaža za vaše čebelarске pridelke

Stekleničke za
propolis:
10 ml
15ml
20ml
30ml
50ml

Stekleničke za sirup: 200 ml

ČEBELARNA v čebelarском centru Slovenije

Tel: 01/729 61 18; Faks: 01/729 61 31; email: cebelarna@siol.net

ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Tel: 02/320 53 46; Faks: 02/331 80 10; email: ccmb@siol.net

DAR SONCA - Tyrševa 26, Maribor - Tel / fax: 02/251 60 12

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

Na zalogi 720 ml in 370 ml kozarci DONATH

Kozarec 720 ml
pakiranje 12/1
cena za kos
samo 59,00 SIT

(cena je brez popusta
in vsebuje ddv)

Vse informacije in naročila:

Telefon: 02/320-64-52

Faks: 02/320-64-38

e-mail: embalaza@vema.si

www.vema.si